

ФИНАНСОВ МЕМОРАНДУМ

Между Европейската комисия и Република България

**Свързан с предоставяне на помощ чрез Инструмента за структурни политики за
предприсъединяване (ИСПА) за следната мярка**

**Техническа помощ за укрепване на административния капацитет на транспортния
сектор в България**

ФИНАНСОВ МЕМОРАНДУМ

Европейската комисия, по-нататък наричана „Комисията”, действаща в интерес на и от името на Европейската общност, по-нататък наричана "Общността", представлявана от Генералния директор за регионална политика г-н Греъм Медоус, от името на Комисията

от една страна, и

Правителството на Република България, по-нататък наричано „бенефициентът”

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Член 1

Мярката, описана в Член 2 по-долу, следва да бъде приложена и финансирана от бюджетния ресурс на Общността в съответствие с разпоредбите на този Меморандум. Мярката, описана в Член 2 по-долу, се прилага в съответствие с Общите условия, приложени към Рамковото споразумение, подписано между Комисията и бенефициента, и допълнени от условията на този Меморандум и разпоредбите, приложени към него.

Член 2

Описание на мярката

Чрез отпускане на безвъзмездна помощ Инструментът за структурни политики за предприсъединяване допринася за финансирането на следната мярка, както е описана в Приложение I:

Номер на мярката: 2005 BG 16 P PA 003

Наименование: Техническа помощ за укрепване на административния капацитет на транспортния сектор в България

Продължителност: **Дата на започване:** Датата на подписване на финансовия меморандум от Комисията

Дата на завършване: 31 декември 2008

Местоположение: София

Група: Транспорт

Член 3

Ангажименти

1. Максималните обществени или други равностойни разходи, които могат да бъдат взети предвид при изчисляването на помощта, са 520 000 Евро;

2. Размерът на помощта, отпуснат за мярката от страна на Комисията, е определен на 100% от обществените или други равностойни разходи, както е определено във финансовия план в Приложение II;
3. Максималният размер на помощта от страна на Инструмента за структурни политики за предприсъединяване е определен на 520 000 Евро;
4. Сумата от 520 000 Евро е предвидена от бюджета за 2006г. по бюджетна линия 13.050101. Всякакви ангажименти по отношение на последващи вноски се основават на първоначалния или ревизирания финансов план за мярката, подчинен на състоянието на прилагането на мярката и на бюджетната наличност.

Член 4

Плащания

1. Помощта на Общността покрива плащания по мярката, за които бенефициентът е поел законообвързващи ангажименти и за които необходимите финанси са били специално предвидени. Тези плащания трябва да бъдат свързани с услугите, описани в Приложение I.
2. Плащания, направени преди датата на подписване на финансовия меморандум от Комисията, не се признават за финансиране от Инструмента за структурни политики за предприсъединяване.
3. Мярката, описана в Приложение I, и плащанията от органа, отговорен за прилагането ѝ, трябва да приключат не по-късно от 31 декември 2008. Отчетът, който се изисква за извършване на последното плащане, трябва да бъде предаден не по-късно от 6 месеца след тази дата.
4. Авансовото плащане е определено на 208 000 Евро¹, които се превеждат, както следва:
  - Сумата от 104 000 Евро се изплаща след подписването на този меморандум от бенефициента;
  - Останалата част се изплаща след подписването на първия основен договор за техническа помощ;

Член 5

Спазване на законите и политиките на Общността

Мярката се прилага в съответствие с разпоредбите, заложи в Европейските договори, и допринася за постигане на политиката на Общността, в частност по отношение на транспорта и трансевропейските транспортни мрежи.

---

¹ В случая на мерките за Техническа помощ Националните власти са задължени да плащат авансово на компаниите, като в някои случаи надвишават стандартните 20%. Следователно, 40% авансови плащания по Финансовия меморандум са оправдани за този вид мерки.

Член 6

Интелектуална собственост

Бенефициентът и институциите, отговорни за прилагането, както е описано в Приложение I, точка 3, гарантират, че придобиват всички необходими права на интелектуална собственост върху проучвания, чертежи, планове, реклама и други материали, разработени във връзка с планирането, прилагането, мониторинга и оценяването на проекта. Те гарантират, че Комисията или друг орган или лице, делегирано от Комисията, ще има достъп до тези материали и право да ги използва. Комисията може да използва тези материали само за собствените си цели.

Член 7

Разрешения и оторизации

Всички видове разрешения и/или оторизации, които се изискват за прилагането на мярката, се осигуряват от компетентните органи на Бенефициента, когато е необходимо и в съответствие с националните закони.

Член 8

Специфични условия, свързани с мярката

Присъствието на проект в индикативния списък, който се съдържа в Приложение I, не обвързва по никакъв начин Комисията с отпускане на финансова помощ за фазата на изграждане, която е част от проекта.

Член 9

Разпоредбите за прилагане, описани в Приложенията към този финансов меморандум, са неразделна част от него.

Комисията третира неспазването на условията и разпоредбите за прилагане според процедурата, определена в Приложение III.1. Раздел VIII.

Член 10

Настоящият документ, подписан по-долу, представлява автентичния текст на този финансов меморандум.

Изготвен в Брюксел,

14 септември 2006

За Получателя

За Общността

Л. Дацов
Национален координатор
по програма ИСПА

Г. Медоус
Генерален директор

Подпис: не се чете

Списък на Приложенията

Приложение I	Описание на мярката
Приложение II	Финансов план
Приложение III	
Приложение III.1	Разпоредби на ИСПА за финансово прилагане
Приложение III.2	Разпоредби относно разходите, които се признават по мерките, подпомагани от ИСПА
Приложение III.3	Модел за представяне на документи пред Мониторинговата комисия и заявление за изменения
Приложение III.4	Системи за управление и контрол за отпуснатата от ИСПА помощ и процедурата за нанасяне на финансови корекции
Приложение III.5	Договореност по отношение на нередностите и възстановяването на неправомерно придобити суми по програма ИСПА
Приложение III.6	Изисквания за разпространяване на информация и публичност

Описание на мярката
(резюме)

Код на Комисията № 2005 BG 16 P PA 003

1. НАИМЕНОВАНИЕ НА МЯРКАТА

Техническа помощ за укрепване на административния капацитет на транспортния сектор

2. КАНДИДАТСТВАЩА ИНСТИТУЦИЯ (Национален координатор по ИСПА)

2.1 Име: Министерство на финансите

2.2 Адрес: ул. „Раковски“ № 102, гр. София – 1040, България

имейл: b.pencheva@minfin.bg

3. ИНСТИТУЦИЯ, ОТГОВОРНА ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА МЯРКАТА (както е описано в Раздел II (2) от Приложение III.2)

3.1 Име: Министерство на транспорта

3.2 Адрес: ул. „Дякон Игнатий“ № 9, София 1000, България

имейл: vgospodinova@mt.government.bg

4. КРАЕН БЕНЕФИЦИЕНТ (В СЛУЧАЙ, ЧЕ Е РАЗЛИЧЕН ОТ ИНСТИТУЦИЯТА, ПОСОЧЕНА В ТОЧКА 3)

4.1 Име: Изпълнителна агенция „Пътища“ (или нейният приемник), Национална компания „Железопътна инфраструктура“ и други институции, определени от Министерство на транспорта

4.2 Адрес: София

5. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

5.1. Държава- бенефициент: България

6. ОПИСАНИЕ

6.1. Обща информация

Министерството на транспорта (МТ) е посочено като Ръководеща институция на бъдещата Оперативна програма (ОП) „Транспорт“, която през периода 2007 – 2013 ще се съфинансира както от Кохезионния фонд, така и от Структурните фондове.

Програма ФАР (туининг) е одобрена да подкрепя Министерството на транспорта в подготовката му за изпълнение на неговите отговорности като Ръководеща институция по тази програма. Настоящата мярка „Техническа помощ“ има за цел да допълни туининг програмата, като насочи помощта към междинните структури и крайните бенефициенти.

Очаква се преговорите с Европейската комисия по Оперативна програма „Транспорт“ да завършат през 2006 г. Изпълнителна агенция „Пътища“ и Националната компания „Железопътна инфраструктура“ ще играят ключова роля при осигуряването на успешното прилагане на Оперативната програма. В допълнение, могат да бъдат включени и други структури в рамките на тази мярка за Техническа помощ, ако са официално посочени от българските власти (напр. Изпълнителна агенция „Морска администрация“).

- Изпълнителна агенция „Пътища“ (ИАП)

Изпълнителна агенция „Пътища“ отговаря за развитието и поддръжката на българската пътна мрежа. В този смисъл тя ще отговаря за изграждането на всички национални пътища (автомагистрала, пътища I и II клас) по транс-европейската транспортна мрежа (TEN-T) финансирано от ОП „Транспорт“. Тя ще бъде ангажирана също и с прилагането на бъдещата Оперативна програма „Регионално развитие“, тъй като е вероятно пътищата от регионално/местно значение да бъдат разглеждани като един от нейните приоритети. В момента ИАП действа като агенция за реализиране на програма ИСПА по отношение на проектите, свързани с пътната инфраструктура в рамките на трансевропейската транспортна мрежа. ИАП ще бъде реорганизирана през 2006 г.

- Национална компания „Железопътна инфраструктура“ (НКЖИ)

НКЖИ отговаря за развитието, ремонтните дейности, поддръжката и функционирането на българската железопътна инфраструктура.

Настоящата мярка за Техническа помощ е насочена главно към изграждането на капацитета на посочените по-горе структури. Други структури, обаче, като Изпълнителна агенция „Морска администрация“, могат също да бъдат включени, ако са посочени официално от българските власти. Могат да се наложат промени в списъка на междинните структури или крайните бенефициенти във връзка с изискванията на разглежданата Оперативна програма, които трябва да бъдат съгласувани с Европейската комисия.

6.2. Обхват на мярката

Настоящата мярка по програма ИСПА ще бъде насочена към постигането на следните основни задачи:

6.2.1 Укрепване на капацитета за изготвяне на програми:

Целта по-специално е:

- а) Да се подобри стратегическото мислене (да допринесе за разработването/ ревизирането на националните транспортни стратегии и да приложи в сферите на отговорност на разглежданите структури приоритетите, заложи в Националната стратегическа рамка на съответната Оперативна програма/и);
- б) Да се разработят методологии за идентифициране на обекти и подреждането им по приоритети, които се основават на най-добрите международни практики (включително идентифициране на данни, които да бъдат събирани, и определяне на подходящи критерии за подбор на обекти, базирани на точни и обективни фактори, които са свързани със съответните стратегии).

6.2.2. Укрепване на капацитета за прилагане:

Целта по-специално е:

- а) Да се подобрят уменията за подготвяне на проекти;

Обучение/консултации (указания, ако е подходящо) ще бъдат разработени за изискванията, на които проектите трябва да отговарят, които да бъдат представени пред подходящите комисии за селекция и/или пред Комисията; проучвания за техническа изпълнимост, финансови анализи и анализи на разходните ползи, проучвания за въздействието върху околната среда и процедури по придобиване на земя, разрешения и др.

Особено внимание ще бъде обърнато на изискванията на Директива 85/337/ЕЕС на Съвета относно оценката на въздействието на проектите върху околната среда (поправена с Директива 97/1/ЕС на Съвета), както и на съответното законодателство на Общността и съответното национално законодателство. Ще бъде подготвено специално ръководство за процедурите за оценка на въздействието върху околната среда (включително процедурите, които трябва да се спазват в зависимост от характеристиките на проекта: как да се организират обществените консултации; как да се използват резултатите от тези консултации при разработването на проектите; как да се отчетат специфичните изисквания към обектите от, например, Натура 2000).

Ще бъдат подготвени указания как да се проверява дали предвидените разходи се признават съгласно националните правила и правилата на ЕС за Кохезионния/ Структурните фондове.

- б) Да се подобри мониторингът и отчетността;
- в) Да се подобрят уменията за управление на проекти – това включва избора на правилна стратегия за обществена поръчка, на подходящ тип договор, разработването на точни технически условия и постигане на уместно използване на договорните клаузи.

Ще бъде осигурено обучение/консултации, за да се гарантира, че екипите по проектите са напълно запознати с рисковете, свързани с реализирането на проекта, и имат на разположение международно признати инструменти (диаграми на Гант, анализ на критичния път и др.), за да управляват тези рискове.

6.2.3. Укрепване на вътрешното управление:

- а) анализиране на финансовите и човешките ресурси на заинтересованите структури и изработване на препоръки за набиране на персонал и обучението му в контекста на бъдещото работно натоварване;
- б) разработване на необходимите ръководства за процедури съгласно изискванията/дейностите, предприети за изпълнение на оперативните програми (ОП);
- в) разработване на вътрешни таблици за мониторинг, за да се следи прогресът/ефикасността при изпълнението на тези дейности;

Ще бъдат разработени специални инструменти за мониторинг по отношение на правилата на Кохезионния и Структурните Фондове за неизпълнение на ангажиментите („N+2/3” риск).

- г) подготвяне на длъжностни характеристики и планове за обучение за ключови постове.

6.2.4. По отношение на ИАП:

Ще се наблегне на:

- точки 6.2.1 а) и 6.2.1 б) с оглед на факта, че ИАП ще бъде ангажирана с изпълнението на две различни ОП. В този смисъл, изискванията за мониторинг и отчетност (съгласно съответните Ръководещи институции) също изискват специално внимание;
- точка 6.2.2 а) с особен акцент върху анализа на движението, икономически анализ и въпросите, свързани с оценката на въздействието върху околната среда. Ще бъде изготвен задълбочен анализ на предишната ситуация в България и/или другаде по отношение на процедурите за оценка на въздействието върху околната среда с цел изработването на „Ръководство за оценка на въздействието върху околната среда” по възможно най-оперативен начин;
- точка 6.2.3 в), и по-специално, инструментите за мониторинг във връзка с рисковете от неизпълнение на ангажиментите („N+2/3 риск).

Подлежи на изясняване националната стратегия по отношение на публично-частното партньорство в пътният сектор, възможно е да се наложи разработването на специални указания как да се съчетават публично-частното партньорство и точното/ефикасно управление на Кохезионния/Структурните фондове.

6.2.5. По отношение на НКЖИ:

Ще се наблегне на:

- точки 6.2.1 а) и 6.2.1 б), по-специално, за да се гарантира, че избраните проекти са икономически и финансово надеждни и зрели, с реалистичен обхват/фази, така че да бъдат бързо изпълнени;
- точка 6.2.2. а), по-специално, да се гарантира, че обхватът на предложените инвестиционни проекти е свързан с услугите, които се предлагат или които ще бъдат предлагани от доставчиците на услуги (пътнически и товарни оператори), както и че са взети предвид въпросите, свързани с Директивата за оценяване на въздействието върху околната среда.

- Точка 6.2.3. в) по-специално, за инструментите за мониторинг по отношение на риска от неспазване на ангажимента („N+2/3”).

6.2.6. По отношение на други структури:

Финансовите средства за други структури, които ще бъдат официално посочени, ще бъдат много по-ограничени и броят на проектите, които има вероятност да бъдат предложени за финансиране, изглежда в момента относително малък. Мярката за Техническа помощ в тези случаи ще се обръща към по-основни нужди. Специален акцент ще бъде поставен върху точки 6.2.1 а) и 6.2.1 б).

6.2.7. Общи положения

Списъкът на посочените по-горе дейности, които ще бъдат финансирани е индикативен и може да бъде поправен, за да отрази последните събития при подготовката на съответните ОП.

Ще бъде обърнато внимание да се избегне застъпване с помощта, осигурена от предприсъединителните фондове (ИСПА и ФАР) и двустранните донори, например мярка по програма ИСПА № 2004 СЕ РРА Т010 „Подкрепа за управление на проекти по ИСПА в България и Румъния”. Настоящата Техническа помощ ще надгражда върху съответните дейности, извършени в миналото.

Техническите условия по отношение на дейностите, обхванати от тази мярка, подлежат на предварително одобряване от Комисията.

Ще бъде създадена „Ръководеща комисия за Техническа помощ”, която ще се председателства от представител на съответната структура (който ще изпълнява също и функцията на Ръководител на проекта). Ръководещата институция (институции в случая с ИАП) е представена в тази Комисия и местният технически съветник, подпомагащ Ръководещата институция, също е неин член. Това има за цел да осигури допълване с дейностите, предприемани на ниво Ръководеща институция. Други министерства, които имат отношение по въпросите, като Министерството на околната среда и водите, могат също да бъдат представени.

7. ЦЕЛИ

Целта на тази мярка е да укрепи административния капацитет на Изпълнителна агенция "Пътища", Националната компания "Железопътна инфраструктура" и други органи, посочени като отговорни за изпълнението на проектите в транспортната сфера, за да се засили прилагането на Кохезионния фонд/Структурните фондове.

Мярката има за цел да допълва и надгражда върху помощта, която вече е осигурена по предприсъединителните инструменти или чрез двустранни донори, за да се укрепи капацитетът на съответните български институции за определяне, поставяне на приоритети, подготовка и изпълнение на инфраструктурните проекти, насочени към развиването на български транспортни мрежи.

8. ИНДИКАТИВЕН ГРАФИК

Мярка	Начало	Завършване
-------	--------	------------

Капацитет Техническа помощ с цел укрепване	Ноември 2006	Април 2007
--	--------------	------------

9. РАЗХОДИ И ПОДПОМАГАНЕ (В ЕВРО)

Обща стойност	Принос на частния сектор	Разходи, които не се признават	Общо разходи, които се признават	Безвъзмездна помощ от ИСПА	Процент на безвъзмездната помощ
520 000	-	-	520 000	520 000	100

Процент на подпомагане 100% Индикативна разбивка на разходите

Точка	Общо разходи, които се признават (Евро)	Разходи, извършени преди кандидатстването (Евро)
Основни услуги, свързани с техническа помощ	480 000	-
Независими оценители по техническата помощ (изготвяне на списък с избрани кандидати и уведомяване на комисията по оценяване)	40 000	-
Общо (Евро)	520 000	

10. УЧАСТИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСОВИ ИНСТИТУЦИИ

Няма

11. ПЛАН ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОРЪЧКА

Договорът по настоящата мярка по програма ИСПА ще бъде сключен съгласно индикативния План за обществена поръчка, приложен като Приложение I.a.

ПРИЛОЖЕНИЕ I.a.

Индикативен план за обявяване на обществена поръчка

Търг №	Описание на дейностите и услугите, за които се обявява търг	Вид на договора	Условен месец за обявяване на търга	Процент на възстановяване на средства по фактури, свързани с конкретен договор
1.	Договор за предоставяне на техническа помощ за укрепване на административния капацитет	Ограничена услуга	Юни 2006	100%
2.	Техническа помощ за независими оценители	Рамков договор	-	100%

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ФИНАНСОВ ПЛАН (основан на постъпления от бюджета на ЕС)

Наименование на мярката: Техническа помощ за укрепване на административния капацитет на транспортния сектор

ИСПА №: 2005 BG 16 P PA 003

Евро

Година	Обща стойност	Разходи, които не се признават	Разходи, които се признават								Заем от международни финансови институции (за разходи, които се признават)	
			Общо		ИСПА		Национални власти					
							Национално правителство	Регионални власти	Местни власти	Други*		
1	2	3	4 (%) = 3/1	5	6 (%) = 5/3	7	8	9	10	11	12 (%) = 11/1	
	= 2+3	=	5+7+8+9+10									
2000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2001	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2002	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2005	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2006	520 000	-	520 000	100,0%	520 000	100,0%	-	-	-	-	0,0%	
Няма определена година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Общо	520 000	-	520 000	100,0%	520 000	100,0%	-	-	-	-	0,0%	

- да се определят допълнително

ПРИЛОЖЕНИЕ III.1

Разпоредби на ИСПА за финансовото прилагане

Раздел I Форми и процент на подпомагане

- (1) Подпомагането от страна на Общността по програма ИСПА може да се осъществи под формата на директна помощ, не подлежаща на изплащане, помощ, подлежаща на изплащане или друг вид подпомагане.

Помощ, която е изплатена на ръководещия орган или друга обществена власт, се прилага за същата цел.

- (2) Процентът на подпомагане от страна на Общността, отпуснат по програма ИСПА, е до 75% от обществените или други равностойни разходи, включително разходи на органите, чиито дейности влизат в административна или законова рамка, въз основа на което се считат за равностойни на обществени органи. Комисията може да предложи увеличаване на този процент до 85%, в частност в случаите, когато сметне, че за реализиране на мерките, необходими за постигането на общите цели на ИСПА, се изисква процент, по-висок от 75%.

Процентът на подпомагане и максималната стойност на безвъзмездната помощ по ИСПА се определя във финансовия меморандум, свързан с мярката.

Освен в случаите на помощ, подлежаща на изплащане, или когато има значителен интерес от страна на Общността, процентът на подпомагане се намалява, за да вземе предвид:

- (а) Възможността за съфинансиране;
  - (б) Капацитета на мярката да натрупва приходи; и
  - (в) Подходящо приложение на принципа „Замърсителят плаща”.
- (3) Мерките, които натрупват приходи в съответствие с алинея 2 (б), са тези които се отнасят до:
- (а) Инфраструктури, чието използване включва заплащане на такси от страна на потребителите;
  - (б) Продуктивни инвестиции в сектора за опазване на околната среда.

Комисията е разработила ръководство за прилагане на принципа „замърсителят плаща”.

- (4) Предварителни проучвания и мерки за техническа подкрепа могат да бъдат финансирани извънредно на 100% от общите разходи.
- (5) Мерки, които са включени във финансов меморандум, се прилагат от страната-бенефициент в тясно сътрудничество с Комисията, която запазва отговорността за използването на отпуснатата сума.

Раздел II

Ангажименти

- (1) Комисията покрива разходи по ИСПА в съответствие с Финансовия регламент, приложим към общия бюджет на Европейските общности на базата на Финансов меморандум, изготвен от Комисията и страната-бенефициент.

Годишните бюджетни ангажименти във връзка с отпуснатата помощ по мерките, обаче, се изпълняват по един от следните два начина:

- (а) Ангажиментите относно мерките, реализирани с помощ по линия на ИСПА и подлежащи на изпълнение за период от две и повече години, ще се изпълняват по принцип с годишни вноски и съгласно условията на т. (б). Ангажиментът по отношение на първата годишна вношка се поема от Комисията при подписване на Финансовия меморандум във връзка с мярката.

Този ангажимент съответства на сумата на безвъзмездната помощ, посочена за първата година във финансовия план. През периода на развитие по посока към пълна децентрализация трябва да е достатъчно покриването на строителните работи, подлежащи на договаряне през първите години.

Ангажиментите по отношение на последващите годишни вноски се базират на първоначалния или ревизирания финансов план за мярката. По принцип те се отпускат в началото на всяка финансова година и най-късно до 1 април на съответната година, при положение че това е оправдано от прогнозираните разходи за идващата година и че напредъкът на строителните работи показва, че проектът се придвижва успешно към завършване, както и при наличие на бюджетни средства.

- (б) По мерки с продължителност, по-малка от две години или по които помощта от Общността не надхвърля 20 милиона евро, първият ангажимент до 80% от общия размер на отпуснатата безвъзмездна помощ може да се поеме, когато Комисията подпише Финансовия меморандум във връзка с мярката.

Останалата част се заделя, при условие че напредъкът на строителните работи показва, че проектът се придвижва успешно към приключване, както и при наличие на бюджетни средства.

- (2) Освен в надлежно оправдани случаи помощта, определена за дадена мярка, ще бъде анулирана, в случай че в рамките на две години от датата на подписване на Финансовия меморандум от Комисията не са започнали съществени строителни работи по нея.

При всички случаи при възникване на риск за анулиране, Комисията е длъжна своевременно да уведоми страната-бенефициент и определения орган аз него.

Раздел III

Плащания

- (1) Плащанията могат да приемат формата на авансови плащания, междинни плащания или плащания на крайно салдо.

Междинните плащания и плащанията на крайно салдо се обвързват с реално удостоверени и изплатени разходи, които задължително се съпътстват от

получени фактури или отчетни документи с равностойна доказателствена стойност.

(2) Авансови плащания

По общо правило на определените органи съгласно (9) се изплаща авансово плащане в размер до 20% от първоначално определената обща сума на помощта по ИСПА.

По принцип авансовото плащане се превежда, както следва:

- Първата вноска в размер до половината от размера на авансовото плащане се изплаща след подписване на финансовия меморандум от страната-бенефициент;
- Останалата сума се изплаща след подписване на първия договор, обикновено това е първият договор за строителни работи.

Отклоненията от общото правило следва да бъдат одобрени с решение на Комисията във Финансовия меморандум във връзка с мярката.

Цялото авансово плащане или част от него се възстановява на определения орган, посочен в параграф (2), в случай че до Комисията не е изпратена молба за плащане в рамките на 12 месеца от датата на извършване на авансовото плащане. Сумата на авансовото плащане, подлежащо на възстановяване, се определя от Комисията на базата на ефективно изплатените приемливи разходи. Възстановяването на аванса не води до анулиране на помощта от Общността.

(3) Междинни плащания

Междинните плащания се извършват от Комисията по молба на определения орган и при условие че мярката се развива успешно към своето приключване, с цел възстановяване на удостоверените и реално изплатени разходи при следните условия:

- Страната-бенефициент е представила отчет, в който са описани напредъкът по изпълнението на мярката и нейните физически и финансови показатели и съответствието с Финансовия меморандум, и където е подходящо - и всички конкретни условия във връзка с помощта;
- По забележките и препоръките на контролните органи на националните власти и/или Общността са предприети действия
- Посочени са всички възникнали технически, финансови и правни проблеми, както и предприетите мерки за тяхното коригиране;
- Всички отклонения от оригиналния Финансов план са анализирани;
- Предприетите стъпки за оповестяване на мярката са описани.

В случай на неизпълнение на някое от упоменатите по-горе условия Комисията уведомява страната-бенефициент.

Задължително се прилага предоставеният от Комисията стандартен модел за молбите за плащания и за отчетите за финансовия и физическия напредък.

(4) По принцип страните-бенефициенти осигуряват изпращането на молбите за плащания до Комисията три пъти в годината – най-късно до 1 март, 1 юли и 1 ноември.

(5) Общият размер на извършените плащания по (2) и (3) не може да надвишава 80% от общата сума на отпуснатата помощ. В случаите, когато това е оправдано, Комисията може да увеличи този процент до 90%.

(6) Изплащане на салдото по помощта на Общността

Салдото по помощта на ЕО, калкулирано на базата на удостоверените и реално покрити разходи, се изплаща, при положение че:

- Мярката е изпълнена в съответствие с нейните поставени цели;

- Мярката е отговорила на конкретните условия, посочени във Финансовия меморандум;
  - Посоченият в Раздел V окончателен отчет е представен на Комисията;
  - Определените власти или органи, посочени в алинея 2, са изпратили на Комисията молба за плащане в срок от шест месеца от крайната дата за приключване на строителните работи и за разходите, предвидени във Финансовия меморандум;
  - Страната-бенефициент е удостоверила пред Комисията, че предоставената информация в молбата за плащане и отчета е вярна;
  - Страната-бенефициент е изпратила на Комисията декларацията, упомената в Приложение III.4.C;
  - Предоставен е пълен обем информация и мерките за разгласяване са изпълнени съгласно изискванията на Комисията в Приложение III.6;
  - В случай че управлението на помощта по дадена мярка е възложено на органи за изпълнение в кандидатстващите страни по линия на децентрализацията, страната-бенефициент предоставя на Комисията цялата информация, която е необходима за удостоверяване, че правилата на ЕО относно обществените доставки са спазени, особено що се отнася до публикуването на обяви за търгове и предоставянето на доклади за тръжни оценки и сключване на договори, и че са спазени всички условия на Финансовия меморандум.
- (7) Ако посоченият по-горе окончателен отчет не е изпратен на Комисията в рамките на 6 месеца от крайната дата за приключване на строителните работи и плащанията, както е предвидено във Финансовия меморандум, съответната част от помощта, представляваща останало салдо по мярката, трябва да се анулира.
- (8) Молбите за междинни и окончателни плащания, представени от страната-бенефициент, са придружени от декларация на Националната сметна палата, че декларираните плащания се отнасят само до разходите, удостоверени със съпътстващи фактури за получени суми или отчетни документи с доказателствена стойност и в съответствие с разпоредбите, определящи приемливите разходи за проекти, подкрепени от ИСПА съгласно уточненията в Приложение III .2.
- (9) Всички плащания по отпусната помощ от Комисията по силата на настоящия Финансов меморандум се извършват на името на централен орган – Национален фонд, определен от страната-бенефициент за получаване на такъв вид плащания. По правило плащанията се превеждат от Комисията в единична банкова сметка, определена от страната-бенефициент не по-късно от два месеца след получаване на валидно попълнена молба за плащане. Националният фонд превежда средствата по ИСПА на органа, отговорен за изпълнението в пълен размер и във възможно най-кратък срок.
- (10) Националният фонд е оглавяван от Национален ръководител и носи обща отговорност за управлението на средствата в страната-бенефициент. Управителят също така отговаря и за връщане на Комисията на всички изплатени в повече или неправилно изплатени от нея суми .

Отговорностите на Националния ръководител са посочени в Меморандума за разбирателство, сключен между Комисията и страните-бенефициенти.

Раздел IV

Използване на евро

- (1) Сумите в молбите за помощ и в съответния финансов план се изписват в евро.

- (2) Сумите по помощта и одобрените от Комисията финансови планове се изписват в евро.
- (3) Декларациите за разходи, приложени към съответните молби за плащане, се изписват в евро.
- Валутният курс, който трябва да бъде прилаган, е финансовият отчетен курс на Комисията, приложим за месеца, през който разходните декларации са регистрирани в отчетните документи на отговорните органи, отговарящи за финансовото управление на проекта. Месечният валутен курс се определя в съответствие с разпоредбата, посочена в Член 7 (2) на Регламент на Комисията (ЕС, Euroatom) № 2342/2002 от 23 декември 2002 г., в който са установени правилата за прилагане на Общия регламент (ЕС Euroatom) № 1605/2002 относно Финансовия регламент, приложим към общия бюджет на Европейските общности. Валутният курс е курсът към предпоследния работен ден на месеца, който предшества месеца, за който се определят валутни курсове. Комисията уведомява отговорните власти за този курс²
- (4) Плащанията по финансовата помощ на Комисията се извършват в евро на името на ведомството, определено от страната-бенефициент за получаване на такива плащания.

Раздел V

Окончателен доклад

Ведомството или органът, отговорен за мярката, са длъжни да представят окончателен доклад пред Комисията в срок от шест месеца след приключване на мярката. Окончателният отчет включва следното:

- (а) описание на предприетата работа, придружено от материални индикатори, разчет на разходите по групи дейности и предприетите мерки относно конкретните клаузи, включени в решението за отпускане на помощ;
- удостоверяване на съответствието на дейностите с решението за отпускане на помощ;
- (б) първа оценка на степента, в която са постигнати очакваните резултати, включително по-специално:
- ефективната дата за реализиране на мярката;
  - индикация за начина, по който ще бъде управлявана мярката след нейното изпълнение;
  - там, където е подходящо, потвърждение на финансови прогнози, особено що се отнася до оперативните разходи и очаквани приходи;
  - потвърждение на социално-икономическата прогноза и особено на очакваните разходи и ползи;
  - индикация за предприетите действия за гарантиране на опазването на околната среда и тяхната цена, включително и спазването на принципа "замърсителят плаща"
  - дата, на която подпомогнатата мярка е влязла в експлоатация;
- (в) Информацията относно действията за разгласяване.

Раздел VI

Приложения към Финансовия меморандум

- (1) В случай че реално причинените обществени или еквивалентни разходи се различават от първоначално планираните такива, отпуснатата от ЕО помощ

---

² <http://europa.eu.int/comm/dg19/inforeuro/fr/index.htm>

може да варира за отчитане на тези разлики, без обаче да превишава максималния размер, посочен във Финансовия меморандум.

Всяко отклонение на относителния дял на отпуснатата от ЕО помощ от първоначално определения дял или от максималния размер на помощта изисква изменение на Финансовия меморандум съгласно процедурата, описана в алинея (3).

- (2) В случай на изменение на финансовия план за даден проект и ако ангажиментите и/или вече извършените плащания от страна на Комисията превишават сумите, заложи в изменения финансов план, при одобряването на първата финансова операция след изменението (ангажимент или плащане) Комисията прави корекция за отчитане на размера на ангажираната или изплатена в повече сума.
- (3) Всички изменения и допълнения във Финансовия меморандум се правят в съответствие със следните процедури:
  - (а) Измененията, водещи до съществена промяна в целите или характеристиките на проекта, или до съществена промяна във Финансовия план или графика на плащанията, се внасят с Финансов меморандум, изготвен по молба на страната-бенефициент или по инициатива на Комисията след консултации със страната-бенефициент. Определението за "съществена" промяна е дадено в разпоредбите, определящи приемливостта на разходите.
  - (б) В случай на други изменения страната-бенефициент изплаща на Комисията предложение за изменение. Комисията предоставя своите коментари или изразява своето съгласие в срок от двадесет работни дни след получаване на предложението. Измененията се приемат, след като Комисията е дала своето съгласие. Управителният комитет на ИСПА трябва да бъде уведомен за подобни изменения.
  - (в) Всяка промяна в годишните разходи в размер, по-малък от 25% от общия размер на планираните разходи за проекта, не се разглежда като съществена промяна на Финансовия план и на Графика на разходите.

Раздел VII

Финансово управление и контрол

- (1) Страните-бенефициенти са длъжни:
  - (а) да създадат системи за управление и контрол, които гарантират:
    - Правилно усвояване на отпуснатата помощ по силата на настоящия Меморандум в съответствие с принципите на разумното финансово управление;
    - Разделяне на функциите на управление и контрол;
    - Представените пред Комисията декларации за разходите да бъдат точни и да произхождат от отчетни системи, базирани на приложени документи, които могат да бъдат проверени;
  - (б) Редовни проверки за потвърждаване на правилното изпълнение на мерките, финансирани от Комисията;
  - (в) Предотвратяване на нередностите и предприемане на действия срещу тях;
  - (г) Възстановяване на всички загубени суми в резултат на нередности или небрежност.
- (2) Компетентните национални органи са длъжни да упражняват подходящ вътрешен и външен контрол в съответствие с международно приетите одитни стандарти. За да могат да изпълняват тази функция те трябва да бъдат независими. Ежегодно на Комисията се изплаща одитен план и резюме на резултатите от проведените одити. Докладите от одитите се предоставят на разположение на Комисията.

- (3) Без да има предубеждения по отношение на извършваните проверки в страните-бенефициенти, службите на Комисията и Европейската сметна палата могат чрез свои служители или надлежно упълномощени представители да провеждат на място технически или финансови одити, включително на извадки и крайни одити.
- (4) Страната-бенефициент е длъжна да осигури в хода на извършваните проверки от страна на служители на Комисията или нейни упълномощени представители тяхното право да проверяват на място цялата съответна документация и сметките по пера, финансирани по силата на Финансовия меморандум. Страните-бенефициенти са длъжни да оказват подкрепа на службите на Комисията и на Европейската сметна палата при провеждането на одити във връзка с усвояването на отпуснати средства по линия на ИСПА. За проверките на място от страна на Комисията се прилагат разпоредбите на Приложение III.5
- (5) Детайлните разпоредби относно финансовото управление и контрол са изложени в Приложение III.4.

Раздел VIII Наблюдение

Страните-бенефициенти и Комисията осигуряват наблюдение и оценяване на изпълнението на мярката съгласно разпоредбите както следва:

- (1) Създаване на Комитети за наблюдение съгласно уговореното между Комисията и страната-бенефициент. Институциите или органите, определени от страната-бенефициент, Комисията и там, където е подходящо – ЕИБ и/или други съфинансиращи институции, ще бъдат представени в комитетите. Ако регионалните и местните власти и частните предприятия са компетентни за изпълнението на проекта или са пряко засегнати от него, те също са представени в тези комитети.
- (2) Мониторингът се провежда с помощта на съгласувани процедури за докладване, проверки на извадки и, ако това е подходящо, създаване на временни комисии. В хода на изследването се прилагат материални и финансови индикатори. Индикаторите зависят от конкретния характер на проекта и от неговите цели. Те трябва да бъдат подредени по начин, който да показва достигнатия етап в изпълнението на мярката спрямо първоначално заложените план и цели и постигнатия напредък от страна на управлението, както и всички свързани с тях проблеми.
- (3) (а) Националният координатор по ИСПА предоставя доклад за постигнатия напредък на Комисията в срок от три месеца след края на пълната година на изпълнение.
(б) Относно срещите на комитетите за наблюдение Националният координатор по ИСПА предоставя доклад за постигнатия напредък, като се придържа към предоставения от Комисията стандартен модел. Докладът трябва да бъде на разположение на Комисията 15 работни дни преди заплануваната среща.
- (4) На базата на резултатите от наблюдението и като отчита бележките на Комитета за наблюдение, Комисията коригира сумите и условията за отпускане на помощ съгласно първоначалното одобрение, както и предвидения финансов план, ако се налага и по предложение на страните-бенефициенти. Комисията определя подходящите действия за тези корекции, като ги диференцира според тяхното естество и значение.

Раздел IX Прозрачност при възлагане на договори, приемливост, правила за доставки, правила за произход

Член 1

Процедурата, която трябва да бъде прилагана при възлагането на договори за строителство, доставки и услуги, се придържа към основните принципи, заложи в Част Втора, Титул IV от Финансовия регламент³ (външни грантови схеми), приложими към общия бюджет на Европейските Общности.

Член 2

Избираемост

- (1) Участието във възлагане на обществени поръчки или договори за помощ, финансирана по линия на ИСПА е отворено за всички граждани или юридически лица, учредени в страна-членка на Европейската икономическа зона, всички граждани и юридически лица, учредени в която и да било страна- бенефициент на Регламента на Съвета, по силата на който е създаден Инструмент за структурни политики преди присъединяване (регламент на ИСПА) и всички граждани и юридически лица, учредени в Албания, Босна и Херцеговина, Турция, Сърбия, включително Косово по силата на UNSCR No. 1244, Черна гора и Бившата югославска република Македония.
- (2) Освен това участието във възлагане на обществени поръчки или договори за помощ, финансирана по линия на ИСПА, е отворено за всички юридически лица, учредени в страна, различна от посочените в горната алинея там, където взаимният достъп до външна помощ е регламентиран в съответствие с Член 6, Регламент (ЕС) No. 2112/2005) от 21 ноември 2005 г. относно достъпа до външна помощ на ЕО.
- (3) Следователно, е необходимо спецификациите да изискват от участниците в търг да декларират своята националност и място на учредяване и да представят такива доказателства в подкрепа, които обикновено са приемливи съгласно собственото им законодателство.
- (4) Участието във възлагане на обществени поръчки или договори за помощ по линия на инструмент на ЕО е открито за международни организации.
- (5) В случаите, когато това е надлежно оправдано - като например съфинансиране с участието на международни финансови институции, и след предварително разглеждане от страна на Управителния комитет на ИСПА, Европейската комисия може да даде допълнително разрешение на граждани или юридически лица, учредени в трета страна за участие в търгове за възлагане на договори.

Член 3

Прозрачност при възлагане на договори

- (1) Страните-бенефициенти предприемат необходимите мерки, за да гарантират колкото е възможно по-широко участие. За тази цел те като минимум се придържат към изискванията за разгласяване, изложени в приложимите правила за възлагане на доставки, посочени в Член 4.
- (2) Също така те елиминират всички дискриминационни практики или технически спецификации, които могат да бъдат пречка за широкото участие при равни условия на всички физически или юридически лица, отговарящи на условията за участие във процедурата за възлагане на доставки или сключване на договори по грантови схеми.

Член 4

³ Регламент на Съвета (ЕС, Euroatom) № 1605/2002

Правила на възлагане на доставки

- (1) Детайлните процедури за участие в търгове и сключване на договори, които трябва да бъдат прилагани съгласно общите правила, са изложени в Практическото ръководство за договорни процедури за финансиране на външни дейности на ЕС⁴, издадено от Европейската комисия.
- (2) Независимо от това, обаче, за договори, реализирани по линия на мерките по ИСПА със съфинансиране от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), могат да се прилагат правилата за възлагане на доставки, подходящи за ЕБВР, одобрени в съответните финансови меморандуми по ИСПА.

Член 5

Експерти

Всички експерти, ангажирани от участници в търгове по смисъла на дефинициите на Член 2 и Член 8, могат да бъдат от всяка националност. Настоящият член е без ущърб за качествените и финансовите изисквания, изложени в правилата на Общността за възлагане на доставки.

Член 6

Правила за произход

Всички закупени доставки и материали по договор, финансиран по силата на Финансов меморандум по ИСПА, трябва да произхождат от Общността или от страна, отговаряща на условията, дефинирани в Член 2, 7 и 8. Терминът „произход“ по смисъла на настоящия Член е дефиниран в съответното законодателство на Общността, третиращо правилата за произход, предназначени за митнически цели.

Член 7

Дерогации от правилата за отговаряне на изискванията и произход

- (1) При надлежно обосновани изключителни случаи Европейската комисия може да разшири обхвата на условията за приемливост с цел включване на юридически лица от страни, които не отговарят на условията по смисъла на Член 2.
- (2) При надлежно обосновани изключителни случаи Европейската комисия може да разреши закупуване на средства и материали, произхождащи от страна, която не отговаря на условията по смисъла на Член 2.
- (3) Предвидените дерогации по смисъла на алинея (1) и (2) могат да бъдат оправдани в случай на липса на продукти и услуги на пазарите на засегнатите страни, по причини от крайно спешен порядък или при положение че изискванията за отговаряне на условията правят невъзможно или изключително трудно изпълнението на даден проект, програма или действие.

Член 8

Дейности с участието на международни организации или съфинансиране

---

⁴ http://ec.europa.eu/comm/europeaid/tender/gestion/index_en.htm

- (1) При положение че финансирането по ИСПА включва дейности, реализирани чрез международна организация, участието в съответните договорни процедури е открито за всички юридически лица, които отговарят на условията по смисъла на Член 2, както и за всички юридически лица, които отговарят на условията, произтичащи от правилника на тази организация, като се обръща специално внимание за осигуряване на равно третиране на всички донори. Същите правила са приложими и по отношение на доставки, материали и експерти.
- (2) В случай че ИСПА покрива дейности със съфинансиране от трети страни, подлежащи на взаимност по смисъла на дефинициите на Член 2 (2) или от регионална организация или страна-членка, участието в съответните договорни процедури е открито за всички юридически лица, отговарящи на условията по смисъла на Член 2, както и за всички юридически лица, които отговарят на условията съгласно изискванията в съответната трета страна, регионална организация или страна-членка. Същите правила са приложими и по отношение на доставки, материали и експерти.
- (3) В случай че във Финансовия меморандум по ИСПА се предвижда съфинансиране от Европейската банка за възстановяване и развитие, той може да разрешава и прилагане на правилата и процедурите за възлагане доставки на ЕБВР.

Раздел X

Прозрачност в отчетността и проектни доклади

Страната-бенефициент гарантира, че всички държавни или частни органи, участващи в управлението и изпълнението на дейностите по мярката, за която се отнася Финансовият меморандум, ще поддържат отделна отчетна или адекватна отчетна кодификация за всички въпросни сделки, с което ще се улеснят проверките на разходите от страна на Общността или на националните сметни органи.

Отговорните органи са длъжни да съхраняват всички съпътстващи документи относно разходите по всеки един проект за срок от пет години след извършване на последното плащане по проекта.

Раздел XI

Последваща оценка (ex-post)

Последващата оценка обхваща използването на ресурсите, ефективността и продуктивността на помощта и нейното отражение. Тя включва и факторите, допринасящи за успеха или за неуспеха на мерките, както и постиженията и резултатите.

След изпълнението на мерките Комисията и страните-бенефициенти оценяват начина, по който те са реализирани, включително ефективното и продуктивно използване на ресурсите. Оценката включва и реалното въздействие от тяхното прилагане, за да се прецени дали са постигнати първоначалните цели. Освен всичко останало тази оценка включва и приноса на мерките към реализирането на политиките на Общността по опазването на околната среда или към разширените транс-европейски мрежи и общи транспортни политики. Оценява се и въздействието на мерките върху околната среда.

Приложение III.2

Разпоредби относно приемливостта на разходите по мерките, реализирани с помощ от ИСПА

Раздел I Разходна сфера

ИСПА предоставя помощ по следните мерки:

- (1) Проекти за опазване на околната среда, които дават възможност на страните-бенефициенти да постигнат съответствие с изискванията на законодателството на Общността за опазване на околната среда и целите на партньорствата за присъединяване.
- (2) Проекти, касаещи транспортната инфраструктура, които стимулират устойчива мобилност и по-специално тези, които са от общ интерес на базата на критериите на решение № 1692/96/ЕС⁵ и тези, които дават възможност на страните-бенефициенти да постигнат съответствие с целите на партньорствата за присъединяване; това включва взаимовръзка и интероперабилност (оперативна съвместимост) на националните мрежи и трансевропейските мрежи, както и достъп до този вид мрежи;
- (3) Предварителни проучвания, оценки и мрежи за техническа помощ, включително акции за информация и разгласяване във връзка с проекти, отговарящи на условията. Това включва техническа и административна помощ от взаимна полза за Комисията и страните-бенефициенти, която не се вписва в рамките на обичайните компетенции на националната държавна администрация и обхваща идентифициране, изготвяне, управление, наблюдение, одит и надзор на проекти.

Правилата, изложени по-долу в Раздели II-XII се отнасят до проектите, изброени в т. 1 и т. 2 по-горе; те, обаче, се прилагат по аналогия и към решения по проектите, посочени в т. 3.

Раздел II

Основни дефиниции и понятия

(1) Понятие за проект, етап на проект и група проекти

За целите на настоящия документ са приложими следните дефиниции:

а) „проект“ са икономически неделими поредици от строителни работи, които изпълняват точно определена техническа функция и имат ясно идентифицирани цели.

б) „технически и финансово независим етап“ е етап, който може да бъде идентифициран като експлоатационен сам по себе си.

Етапът може също да включва и необходимите предварителни, технико-икономически и технически проучвания за изпълнение на проекта.

в) Проекти могат да се групират, ако отговарят на следните три условия:

- Да са разположени на един и същ воден път или вододайна зона или на един и същ транспортен коридор;

---

⁵ Решение № 1692/96/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 1996 г. относно Указанията на Комисията за развитието на трансевропейската транспортна мрежа

- Да се изпълняват по силата на общ план за водния път, вододайната зона или транспортния коридор с ясно дефинирани цели;
- Да са под надзора на орган, отговарящ за координацията и мониторинга на групата проекти, в случай, че проектите се изпълняват от различни компетентни власти.

(2) „Орган, отговорен за изпълнението”

а) за проекти, реализирани с помощ от ИСПА, „органът, отговорен за изпълнението”, е органът, който отговаря за търговете и договарянето. Този орган е посочен в Приложение I, точка 3 на Финансовия меморандум. Поради това всяка промяна на „органа, отговорен за изпълнението” по даден проект трябва да бъде одобрена от Комисията с Финансов меморандум.

Обикновено този орган се упоменава като краен бенефициент на финансовата помощ по ИСПА. Само този орган разходва одобрените средства.

б) Този орган, обаче, може да делегира изпълнението на друг орган, който също може да разходва одобрените средства. В тези случаи Комисията трябва да бъде уведомена за вида на предложеното делегиране и да получи копие от съответните документи.

(3) Понятието „държавна администрация”

Понятието държавна администрация обхваща следните три нива на общото държавно управление:

- Централни органи на управление (национално ниво)
- Областни органи на управление
- Местни органи на управление

Това понятие може да включва и органи, чиито дейности се извършват в рамките на административната и правна рамка, по силата на която те се разглеждат като равностойни на държавните органи.

(4) Изпълнение и срок за изпълнение на проект

(а) Приема се, че изпълнението на проекта обхваща всички етапи - от предварителното планиране (включително проучване на алтернативите) до приключване на одобрения проект и мерките за разгласяване на проект с отпуснатата помощ.

(б) Финансовият меморандум може да е приложим към един или няколко от горните етапи.

(в) Срокът за изпълнение на проекта по принцип касае периода, необходим за завършване на горните етапи до момента, в който проектът е влязъл в пълна експлоатация и в който физическият обект, описан във Финансовия меморандум е завършен.

(5) Прозрачност и документални доказателства

Всички разходи, декларирани пред Комисията, се базират на юридически обвързващи споразумения и/или документи. Съответните документални доказателства са задължителни.

За максимална прозрачност и допускане на одит на разходите от страна на Комисията и/или от компетентен национален орган за финансов контрол, всяка страна-бенефициент е длъжна да осигури създаване на отделно отчетно досие

за проекта, описан във Финансовия меморандум от всеки един орган, участващ в управлението и изпълнението на проекти.

(6) Разходи

Разходите трябва да са във връзка с потвърдените плащания и те трябва да са реално извършени от органа, отговорен за изпълнението и да са подкрепени с получени фактури или отчетни документи с равностойна доказателствена стойност.

„Отчетен документ с равностойна доказателствена стойност” означава всеки документ, предоставен от органа, определен в т. 2 на настоящия Раздел като доказателство, че счетоводният запис дава вярна и точна представа за реално извършените трансакции в съответствие със стандартните счетоводни практики. За използване на отчетен документ с равностойна доказателствена стойност е необходимо предварително съгласие на Комисията.

Раздел III

Основни категории приемливи разходи

По общо правило разходи, свързани с:

- Техничко-икономически проучвания
- Планиране и проектиране, включително оценка на въздействието върху околната среда
- Подготовка на обект
- Изграждане и строителство
- Оборудване и съоръжения, постоянно инсталирани на обекта
- Изпитания и обучение
- Управление на проект
- Мерки, компенсирани или смекчавани въздействието върху околната среда;
- Други видове разходи, посочени във Финансовия меморандум;
- Предприетите мерки съгласно разпоредбите на Приложение III б за информиране и разгласяване са приемливи при отчитане на квалификацията, изложени по-долу.

Раздел IV

(1) Техничко-икономически проучвания, проектно планиране и проектиране

а) Разходите, свързани с техническо-икономически проучвания, проектно планиране и проектиране, включително проучвания на въздействието върху околната среда, експертизи във връзка с проекти и проектиране на проекти са по принцип приемливи при положение, че те са пряко свързани с един или няколко проекта и са конкретно одобрени с Финансов меморандум.

б) В случаите, когато няколко проекта са обхванати в договор, или органът, отговорен за изпълнението, изпълнява горните функции за своя собствена сметка, отчитането на разходите става с помощта на отделна прозрачна отчетна система на базата на отчетни документи или документи с еквивалентна доказателствена стойност (напр. по система за разпределение на времето).

(2) Участие на държавната администрация

Когато служители от държавната администрация участват в дейности, упоменати в т. 1 (а) на настоящия Раздел, разходите могат да бъдат одобрени

от Комисията като приемливи само в надлежно оправдани случаи, в съответствие с всички критерии, както следва:

- Служителят да е временно е напуснал официалната си длъжност в държавната администрация;
- разходите да се базират на договор, свързан с един или няколко конкретно посочени проекти; в случай, когато договорът е свързан с няколко проекта, разходите да се разпределят по прозрачен начин (например с таблици за отработено време);
- разходите да бъдат пряко свързани с един или повече отделни проекти;
- Договорът да бъде ограничен във времето и да не се превишава установения срок за приключване на проекта;
- Задачите, подлежащи на изпълнение по силата на договора да не включват общи административни функции, както е конкретно посочено в настоящето Приложение, Раздел VIII, т. 1;
- Разпоредбата не може да бъде използвана за заобикаляне на общински процедури за обществени поръчки.

Раздел V

Подготовка на обект и строителство

- (1) В случаите, когато органът, отговорен за изпълнението, извършва подготовка на обект или строителни работи или на части от тях за своя собствена сметка, отчитането на разходите става с отделна прозрачна отчетна система за проекта, базирана на отчетни документи или документи с равностойна доказателствена стойност.
При участие на служители от държавната администрация важат разпоредбите от точка 2 на Раздел IV.
- (2) Приемливите разходи включват само реално направени разходи след датите, посочени в точка 1 на Раздел X и те са пряко свързани с проекта. Приемливите разходи могат да включват всички или някои от следните категории:
  - Трудови разходи (брутни заплати и възнаграждения);
  - Плащания за ползване на дълготрайни активи по време на строителството;
  - Цена на продукти, използвани за изпълнение на проекта;
  - Режимни и други разходни пера при положение, че са конкретно обосновани; те следва да бъдат разпределени по обективен начин и в съответствие с общо признатите счетоводни стандарти;
  - Отчетените режимни разходи не са приемливи в случаите, когато упоменатият в горната точка (а) орган е държавна администрация.
- (3) По правило разходите се остойностяват по пазарни цени.

Раздел VI

Закупуване, наем на оборудване и нематериални активи

- (1) **Дълготрайни активи като част от капиталовите разходи по проекта**
(а) разходите за закупуване или производство на машини и съоръжения за постоянно инсталиране и фиксиране в проекта се признават при положение, че те се включат в инвентарния списък на дълготрайните активи на органа, посочен в Раздел II (2) и се третираат като капиталови разходи в съответствие със стандартните счетоводни конвенции.

(б) без това да се отрази на Раздел IX (3) наемът за такова оборудване се разглежда като част от оперативните разходи и следователно не се признава.

(2) Закупуване на нематериални активи

Закупуването и ползването на нематериални активи, например патенти, представляват приемливи разходи при положение, че са необходими за изпълнението на проекта.

(3) Използване на дълготрайни активи за изпълнението на проекта

(а) В случаите, когато органът, отговорен за изпълнението извършва подготовка на обект или строителни работи или на части от тях за своя собствена сметка, разходите за закупуване или производство на дълготрайни активи за ползване на етап изпълнение на проекта не се признават. Това се отнася за както тежки строителни машини, така и за офис и други видове оборудване.

(б) Дълготрайни активи, закупени или произведени специално за изпълнението на проекта, могат да бъдат разглеждани като отговарящи на условията, при положение че нямат стопанска стойност или след използване са бракувани и това е конкретно посочено във Финансовия меморандум.

(4) Дълготрайни активи, използвани от държавни администрации

(а) разходите за закупуване или наем на дълготрайни активи за ползване от държавни администрации не се признават.

(б) Без това да е в ущърб на Раздел VIII (2) и (3), разходите за оборудване или наемни такси за оборудване, ползвано от държавна администрация в хода на изпълнението на задачите по наблюдението и надзора могат да бъдат приемливи, ако Комисията е дала своето съгласие за това.

Раздел VII

Закупуване на земя и данък добавена стойност

Разходите за закупуване на земя и данък добавена стойност (ДДС) не се признават.

Раздел VIII

Административни разходи

(1) Общ принцип

По правило разходите, направени от държавни администрации, включително за заплати на законно назначени служители на национално, регионално и местно ниво не отговарят на условията за помощ (включително и техническа помощ), с изключение на надлежно документиран разходи, възникващи от задължението за извършване на финансови проверки, финансово и материално наблюдение, оценка и предотвратяване на нередности, както и направени разходи по силата на задължението за възстановяване на загубени суми.

С изключение на Националния фонд разходите за заплати във връзка с временна заетост на служители по инициатива на Комисията, независимо дали това са временно прикрепени държавни служители или служители от частния сектор, по дейности, включващи управление, последващи действия, оценка и контрол, се признават по линия на мярката за техническа помощ, посочена в раздел 1 (3). Оборудване за целите на наблюдението може да бъде приемливо, ако това е специално разрешено от мярката за техническа помощ, упомената във Финансовия меморандум.

(2) Организация на Комитети за наблюдение

(а) без това да се отразява на точка 1 по-горе, направените разходи по организиране на законно предвидено наблюдение се признават след представяне на документни доказателства.

(б) по правило допустимите разходи могат да включват една или повече от следните категории:

- Преводачески услуги
- Наем на конферентна зала и допълнителни приготовления
- Наем на аудио-визуално и друго необходимо електронно оборудване
- Хонорари за участие на експерти
- Пътни разходи.

(в) разходите за заплати и добавки на служители от държавната администрация в този контекст не се признават.

(3) Среци по молба на Комисията

Правилата, определени в точка 2 по-горе, могат да бъдат приложени по аналогия за организиране на специални срещи по молба на Комисията.

Раздел IX Други видове разходи

(1) Проектно управление и проектен надзор

По правило разходите във връзка с проектно управление и проектен надзор се признават. Приложими са разпоредбите, определени в Раздел IV (1) и (2).

(2) Финансови такси

Всички видове финансови такси във връзка с реализирането на проект, не се признават; това се отнася по-специално за лихви по междинно финансиране, банкови такси, такси за провизии и т.н.

Банковите гаранции във връзка с банкови заеми, ползвани за финансиране на проект могат да бъдат приемливи след одобрение от Комисията.

(3) Финансови техники, които не предполагат незабавно прехвърляне на собственост върху активи

Без това да бъде в ущърб на точка 2, финансови техники, които не предполагат непременно незабавно прехвърляне на собственост върху активи, могат да бъдат смятани за приемливи, ако са обосновани и одобрени във Финансовия меморандум. Страната-бенефициент трябва да демонстрира чрез анализ на риска, че използваната техника е икономически по-изгодна от прякото придобиване на актив.

(4) Оперативни разходи, текущи разходи на подпомогнати проекти

(а) Не се признават всички видове оперативни разходи, направени след приключването на проекта.

(б) Независимо от горната точка (а) разходите за обучение на оперативен персонал и за изпитания на проекта и неговото оборудване могат да бъдат взети под внимание като приемливи в рамките на изискван период, посочен във Финансов меморандум.

(в) Принципите, дефинирани в точки (а) и (в) по-горе са валидни и за завършена отделна част на проект или групиран проект дори когато общият проект не е още приключил.

(5) Мерки за разгласяване и информация

Разходите по предприетите мерки по силата на разпоредбите в Приложение III.6 за разгласяване и информация се признават.

Раздел X

Срок на приемливост на разходите

(1) Първоначален срок на приемливост на разходите

Първоначалният срок на приемливост на разходите се оценява различно при две положения както следва:

(а) когато подборът, тръжната процедура и сключването на договори по проект на кандидатстващите страни подлежат на предварително одобрение от Комисията⁶, разходите отговарят на условията за помощ от датата, на която Комисията е подписала Финансовия меморандум по този проект. При изключителни случаи и когато финансирането на проекта е с комбинирани заеми от ЕИБ или друга финансова институция и грант по ИСПА, разходите отговарят на условията за помощ от датата на споразумението с ЕИБ или с другата финансова институция по конкретния проект. По общо правило тази дата не може да бъде по-рано от 6 месеца от датата, посочена в първата подточка. Необходима предпоставка са следните условия:

- Строителните работи и договорите, за които е приложима разпоредбата следва да бъдат определени във Финансовия меморандум;
- ЕИБ или другата финансова институция са удостоверили, че са спазени разпоредбите на Член 167 и 168 (1) на Регламента на Съвета (ЕС, Euroatom) № 1605/2002 и разпоредбите на Член 239 и 240 на Регламента на Комисията (ЕС, Euroatom)) 2342/2002. В горните случаи Комисията по правило е склонна да приложи разпоредбата на Член 168 (2) на Финансовия регламент, приложим към общия бюджет на Европейските общности, след разглеждане от Управителния комитет на ИСПА.

(б) След решение на Комисията за предоставяне на помощ на изпълнителни агенции в кандидатстващи страни по принципа на децентрализацията (7), разходите отговарят на условията за помощ от датата, на която молбата за кандидатстване е получена в Комисията (службата на ИСПА) при положение, че тя може да бъде приета за пълна.

Извършените плащания след посочените дати в (а) и (б) по-горе не се признават.

(2) Изменение на проекти

(а) Всяко изменение в одобрен проект, което възлиза или превишава 5 милиона ЕВРО или 20% от неговата обща стойност в зависимост от това, кое от двете е по-малко се разглежда като „съществено” изменение на проекта. Най-значителните модификации на физически обекти на даден проект, които променят естеството на обекта също се третираат като „съществени”. Установените правила по алинея 1 са приложими и по отношение на приемливостта на разходите във връзка с измененията, посочени по-горе.

(б) За всяко друго изменение на проект разходите във връзка с новите допълнителни или разширени физически елементи са приемливи от момента, в който молбата за изменение е получена в Комисията (службата на ИСПА).

(с) Молбата за изменения и съответната приложена информация може да бъде представена на среща на Комитет за наблюдение. Протоколът на срещата отразява молбата и депозирането на материалите.

(3) Краен срок за приемливост

⁶ Вж. Член 12, (1) на Регламент на Съвета (ЕС) № 1266/99 от 21 юни 1999 г.

- i. По правило крайната дата за приемливост е определена в Член 4, алинея 3 на Финансовия меморандум.
- ii. Крайната дата се отнася за извършени плащания от органа, отговорен за изпълнението.
- iii. Крайната дата на приемливост е посочена в съответния Финансов меморандум. След изтичане на тази дата страната-бенефициент разполага със срок от шест месеца за представяне пред Комисията на окончателно искане за плащане заедно с окончателен доклад и декларация, посочени в Раздел III (6) на Приложение III.1 и Приложение III.4.С към финансовия меморандум.
- iv. Комисията не може да удължава този шестмесечен срок.

Раздел XI

Искания за плащане

Исканията за плащане, представени на Комисията от страните-бенефициенти се базират на декларации за реално покритите разходи, посочени в Раздел II, точка 6.

В случай на строителни работи, поети от концесионер или равностоен орган, отговорният държавен орган трябва да потвърди коректността на разходите.

Исканията за плащане трябва да се регистрират и потвърдят от Националния служител за издаване на разрешения. След това исканията се препращат на Комисията чрез Делегацията на Комисията.

---

7) 6) Вж. Член 12, (2) на Регламент на Съвета (ЕС) № 1266/99 от 21 юни 1999 г

Раздел XII

Други условия, които не са конкретно формулирани

(1) При възникване на въпроси, които не са конкретно формулирани в принципите, определящи приемливостта на разходите в рамките на проекти, за които е отпусната помощ по линия на ИСПА, те се обсъждат съвместно с Комисията. Комисията се стреми да решава откритите въпроси в духа на принципите и с надлежно позоваване на принципите, възприети за Кохезионния фонд.

(2) В случай на противоречие между тези принципи и принципите на националните правила за приемливост надделяват принципите, упоменати по-горе.

- Приложение III 3 а

- ОБРАЗЕЦ ЗА ПОДАВАНЕ ДО КОМИТЕТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ
НА

ДОКЛАД ЗА НАБЛЮДЕНИЕ ПО ИСПА (monitoring sheet)

Всички данни в доклада следва да са до дата 30 юни или 31 декември

1А. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА МЯРКАТА

Наименование на мярката:

Референтен № на Финансов меморандум по ИСПА:

Изпълнителна агенция:

Процент на помощ, отпуснат по ИСПА:

Подписване на Финансовия меморандум - Комисията

- Страната

Номер на изменение/допълнение - Комисията

- Страната

1В. ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ (ИА)

Наименование:

Адрес:

Пощенски код:

Град:

Лице за контакт:

Тел.:

E-mail:

2. КРАТКО ХРОНОЛОГИЧНО ОПИСАНИЕ НА ИЗВЪРШЕНИ ДЕЙНОСТИ/РАБОТИ

3. КОНКРЕТНИ УСЛОВИЯ, СВЪРЗАНИ С МЯРКАТА (ЧЛ. 8 ОТ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ (ФМ))

Посочете специфични условия, ако има такива, като уточните по какъв начин те са съблюдавани, както и датата на изпълнение (референтно позоваване на кореспонденция на Комисията за признаване на онези от условията, които вече са изпълнени)

4. АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА НА ОБЩЕСТВЕНАТА ПОРЪЧКА

	Договор (№, вид и описание)*	Дата на публикация на тръжната прогноза	Тип на предвидената тръжна процедура**	Дата на публикация на тръжната обява		Стойност на договора (прогнозна стойност) млн. €	Тип съвместно финансиране Съвместно/ паралелно	Дата на подписване и наименование на фирмата-изпълнител/ Състояние***
				В случай че не е публикувана	В случай че е публикувана			
				Прогноз на дата	Дата, ОВ брой и Интернет адрес			
Подписан								
Подготвя се								

* Посочете основния договор.

** Да се посочи дали договорното споразумение е по Червена, Жълта или Сребърна книга. Уточнете дали търгът е местен, международен или ограничен, и дайте обосновка на процедурата за случай на предварителна квалификация.

***За договори в процес на подготовка, моля, дайте някои данни за етапа на подготвеност на тръжната документация.

5. ПЛАН НА РАЗХОДИТЕ (ЕДИНИЦА €)

Година	Общ приемлив разход		Действително извършени плащания		Бъдещ прогнозен разход		Общ разход		Отклонение/ Общо разход % (9) = ((7)-(2))/ /общо (2)
	Начална прогноза *	Текущо приета прогнозна стойност **	(До датата на прекъсване)	(%) (3)/(2)	(от датата на прекъсване)	(%) (5)/(2)	(7)=(3)+(5)	(%) (7)/(2)	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
2000									
2001									
2002									
1-во тримесечие									
2-ро тримесечие									
3-то тримесечие									
4-то тримесечие									
2003									
1-во тримесечие									
2-ро тримесечие									
3-то тримесечие									
4-то тримесечие									
2004									
2005									
2006									
Общо									

Предложени промени във финансови план   Да   Не

Вече предаден на ЕК на:

Предстои да се предаде на ЕК на:

Подлежи на представяне пред Комитета за наблюдение (приложете план и основания за промяна)

* Към момента на подписване на Финансовия меморандум

** Последно заседание на Комитета за наблюдение

6. ПРЕДВАРИТЕЛНА ИНФОРМАЦИОННА СПРАВКА ЗА ФИЗИЧЕСКО И ФИНАНСОВО ИЗПЪЛНЕНИЕ (*)											
Категории допустими разходи (*)	Физическо изпълнение					Финансово изпълнение				Степен на финансово изпълнение %	Принос към физически напредък
	Физически индикатори		Физическо изпълнение от посл. Комитет за наблюдение (дата на прекъсване)	Физическо изпълнение до настоящ Комитет за наблюдение (дата на прекъсване)	Степен на физ. изпълнение %	Фин. показатели		Разход от посл. Комитет за наблюдение (дата на прекъсване)	Разход до настоящ. Комитет за наблюдение (дата на прекъсване)		
	Единица	Колич.				Прогнозен допустим разход (€)	% от разхода				
	(1)	(2)	(3)	4=(3)/(1) (%)	(5)	(6)	(7)	(8)	9=8/5	10=4*6/100	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
				# DIV/0!		# DIV/0!			# DIV/0!	# DIV/0!	
ОБЩО:					0	# DIV/0!	0	0	# DIV/0!	# DIV/0!	
									Общ финансов напредък	Общ физически напредък	

(*) покриване на 100% от общо допустимия разход

7. ОСНОВАНИЯ ЗА РАЗЛИКИ (АКО ИМА ТАКИВА) В ОБЯСНЕНИЕТО ЗА ПРОСРОЧИЕ ПО ФИНАНСОВОТО И ФИЗИЧЕСКОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ (АКО Е НЕОБХОДИМО)

8. ТЕХНИЧЕСКИ, ФИНАНСОВИ ИЛИ ПРАВНИ ПРОБЛЕМИ (ПРИЛОЖЕНИЕ III.1. ОТ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ (ФМ))

Посочете някои проблеми, възникнали при изпълнението на мярката - включително отклонения от първоначалния финансов план, и обяснете какви действия са предприети за тяхното решаване.

Посочете примери за временна отмяна, финансови корекции и/или неизправности.

9. НАБЛЮДЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ НА НАЦИОНАЛНИ ИНСПЕКТОРАТИ ИЛИ ТАКИВА НА ОБЩНОСТТА (ПРИЛОЖЕНИЕ III.1 ОТ ФМ)

Посочете конспективно направени наблюдения или препоръки - ако има такива (при пълно позоваване на източника), и посочете как са били изпълнени.

10. МЕРКИ, НАЗНАЧЕНИ ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ПОМОЩ ОТ ОБЩНОСТТА (ПРИЛОЖЕНИЕ III.6. ОТ ФМ)

Билбордове, монтирани на обекта Да Не
Билбордове, монтирани на обекта Да Не
Билбордове, монтирани на обекта Да Не

Средства за масова информация, ангажирани с осведомяването на обществеността за прилаганата мярка:

Преса Телевизия Радио

Други аудио-визуални медии

Видове писмена документация, предоставена на разположение на обществеността.

11. ОЧАКВАНА ДАТА НА ПРИКЛЮЧВАНЕ

По първоначален ФМ (крайна дата, посочена в първоначалния ФМ)

По настоящ ФМ (крайна дата, посочена в изменения ФМ)

Очаквана дата на приключване

Изменение на датата ще се предложи в КН Да Не

ОБРАЗЕЦ ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ИЗМЕНЕНИЯ

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ ПО ИСПА

Орган, отговорен за изпълнението

1. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА МЯРКАТА

Наименование на мярката:

Орган, отговорен за изпълнението:

Код на мярката по ИСПА:

Финансов меморандум №:

Дата

Процент на помощ, отпусната от ИСПА:

2. ИЗМЕНЕНИЕ НА КРАЙНАТА ДАТА

Текуща дата на приключване:

Предложение за дата на приключване:

3. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ ПЛАН (*) ЕДИНИЦА €

	Общ допустим разход съгласно действащия ФМ	Изразходени средства по допустимия разход или общ прогнозен разход
2000		
2001		
2002		
2003		
2004		
2005		
2006		
След 2006		
Общо		

Кандидатстване за увеличаване на помощта   Да   Не

Сума на исканото увеличение (ако е уместно) €

(*) Приложете изменения финансов план

4. ИЗМЕНЕНИЯ НА ДОПУСТИМИТЕ РАЗХОДИ ПО МЯРКАТА			ЕДИНИЦА: €
Категория разход (*)	Общ допустим разход към момента	Искано изменение	Предложение за общ допустим разход
Разходи за планиране/проект			
Подготовка на обекта			
Основни работи			
Машини и оборудване			
Техническа помощ			
Надзор			
Други (уточнете)			
Общо			

(*) Категориите са примери, които следва да се коригират, така че да отразяват действителните стойности по проекта. Възможно е да се окаже уместно прилагането на допълнителна разбивка по договори.

5. ИЗМЕНЕНИЯ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ПОКАЗАТЕЛИ			
Вид работа	Единица	Текуща прогнозна стойност до приключване	Предложение

6. ИЗМЕНЕНИЯ НА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА МЯРКАТА
Дайте подробно описание

7. ОСНОВАНИЯ ЗА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ИЗМЕНЕНИЯ
Дайте подробни аргументи.

Предложение за изменение:
Дата на подаване на предложението за изменение
Подпис на NIC:

Приложение III.4
Системи за управление и контрол на помощ, предоставена по ИСПА и
процедура за внасяне на финансови корекции

Раздел 1

В настоящото Приложение са предвидени подробни правила във връзка със системите за управление и контрол на помощ, предоставена по ИСПА, както и с процедурата за внасяне на финансови корекции за тази помощ.

Раздел 2
Системи за управление и контрол

1. Всяка страна-бенефициент следва да гарантира, че:
  - (i) Националният координатор по ИСПА;
  - (ii) Националният фонд и Националният ръководител (НР)
  - (iii) Изпълнителните агенции (ИА) и Секторните ръководители (СР), и
  - (iv) Крайните бенефициенти

така, както същите са дефинирани съгласно Меморандума за разбирателство на ИСПА за усвояването на Националния фонд за ИСПА, следва да получат подходящи и своевременни инструкции за осигуряването на системите за управление и контрол, необходими за стабилното управление на ИСПА, съобразно общоприети принципи и стандарти, и по-специално за осигуряване на правилни, регулярни и допустими искания/*claims* за помощ по ИСПА, както и да се гарантира, че мерките се прилагат съгласно условията на Меморандума за финансиране и при съблюдаване на целите, визирани съобразно тази мярка.

2. За целите на настоящото Приложение „изпълнителните агенции“ включват също и други органи, различни от „крайните бенефициенти“, на които от страна на изпълнителната агенция или секторния ръководител се възлага изпълнението на мерки, подпомагани чрез ИСПА (наричани за краткост „органи с делегирани правомощия“/*delegated bodies*).
3. За целите на настоящото Приложение, освен където изрично не е предвидено друго, „мерки“ означава самостоятелни проекти, етапи от проекти или групи проекти, предвидени в Приложение III.2, раздел II (1), предмет на Финансовия меморандум.

Раздел 3

1. Системите за управление и контрол на Националния координатор на ИСПА, Националния фонд, изпълнителните агенции, органите с делегирани правомощия и крайните бенефициенти, пропорционално на обема на предоставената помощ, следва:
  - (a) да дават ясна дефиниция, точно разпределение и, доколкото стабилното управление налага това – подходящо разделение на функциите във визираната организация;
  - (b) да разполагат с ефективни системи, чрез които да се гарантира ефективното изпълнение на функциите;

- (с) при органите с делегирани правомощия и крайните бенефициенти – отчетност пред компетентните власти за изпълнението на задачите и използваните средства.

Раздел 4

1. В системите за управление и контрол по Раздел 3 следва да се предвидят процедури за удостоверяване на автентичността на предявените разходи и за изпълнението на мярката от нейния подготвителен етап до въвеждане в експлоатация на финансирания инвестиционен проект, съгласно условията на съответния Финансов меморандум, целите, предвидени в мярката и съобразно приложимите правила на национално ниво и тези на Общността, като особено се вземе под внимание допустимостта на разходите за оказване на помощ от ИСПА, защита на околната среда, транспорт (включително транс-европейски мрежи), конкуренция и възлагане на обществени поръчки.

Удостоверяването обхваща всички аспекти - както от финансово, така и от техническо и административно естество, които имат определящо значение за ефективното усвояване на предвидената помощ.

2. Съгласно процедурите се изисква протоколиране на удостоверяването на мерките на място. Протоколите следва да описват свършената работа, резултатите от удостоверяването и мерките, предприети за отстраняване на несъответствията. При наличие на физически или административни удостоверителни процедури, които не са изчерпателни, а са извършени за определена извадка от работи или сделки, в протоколите трябва да са посочени съответните работи или сделки и да е описан метода на съставяне на извадката.

Раздел 5

1. Страната-бенефициент е длъжна да уведоми Комисията в срок до три месеца след влизането в сила на Финансовия меморандум относно организацията на Националния координатор по ИСПА, Националния фонд, изпълнителните агенции и органите с делегирани правомощия, които отговарят за изпълнението на мерките по ИСПА, описани в Раздел 2, за системите за управление и контрол, внедрени от съответните ведомства и органи, както и за предвиденото усъвършенстване съгласно инструкциите по Раздел 2 (1).

2. Комуникацията трябва да съдържа следната информация относно Националния координатор по ИСПА, Националния фонд, изпълнителните агенции и органите с делегирани правомощия:

- (а) функциите, с които са натоварени;
- (б) разпределението на функции в рамките на техните отдели структурни звена) или между тях,
- (с) процедурите за инспекция и одобрение на работите, съгласно които се извършва приемане, удостоверяване и обосновка на валидността на исканията за възстановяване на разходите, и чрез които се разрешават, извършват и отчитат плащанията към бенефициентите;
- (д) осигуряване на одита на системите за управление и контрол

3. Комисията, в сътрудничество със страната-бенефициент, следва да се удовлетвори, че системите за управление и контрол, представени по точки 1 и 2 отговарят на стандартите на настоящото Приложение, като следва да оповести всички пречки, които те създават за прозрачността на операциите по ИСПА и за изпълнението на отговорностите на Комисията. Редовно се извършват прегледи за функционирането на системите.

Раздел 6

1. Системите за управление и контрол на мерките следва да осигуряват достатъчна възможност за проследяване на одитната пътека.
2. Проследяването на одитната пътека се приема за достатъчно, когато позволява:
  - (a) съответствие на общите суми, удостоверени пред Комисията с отделните отчети за разходите, както и съпътстващите документи на съхранение по различните административни нива, от страна на изпълнителните агенции и крайните бенефициенти;
  - (b) удостоверяване на разпределянето и трансфера на наличните средства от фондове на Общността и национални такива;
  - (c) удостоверяване на информацията, предоставена по изпълнението на мярката съгласно условията на Финансовия меморандум, съгласно който се предоставя помощта и се определят целите на визираната мярка;
3. Индикативно описание на информационните изисквания за достатъчна проследимост на одитната пътека е дадено в Приложение III.4.A.
4. Страната-бенефициент следва да се удовлетвори по следните пунктове:
  - (a) наличност на процедури, с които да се гарантира, че документите, свързани с конкретните позиции на поетите разходи, направените плащания, предприетите работи, както и удостоверяване на същите във връзка с мярката, които са необходими за достатъчна проследимост на одитната пътека, се водят съгласно изискванията на Раздел X от Приложение III.1 и съгласно Приложение III.4.A.
  - (b) наличие на отчетност за органа, който ги съхранява, и за неговото местоположение;
  - (c) документите да бъдат достъпни за проверка от страна на лицата и органите, които обикновено са упълномощени да извършват това;
5. Лицата и органите, упоменати в точка 4 (c), са:
  - (a) съставът на Националния координатор на ИСПА, Националният фонд, изпълнителните агенции и органи с делегирани правомощия, които обработват исканията за плащане.
  - (b) службите, които извършват одити на системите за управление и контрол;
  - (c) Националният ръководител, като лице, компетентно да заверява междинни и окончателни искания за плащане, съгласно Раздел III (8) от Приложение III.1 и лицето или ведомството, което издава декларации при прекратяване на мерките съгласно предвиденото по Приложение III.4.C.
  - (d) Компетентни служители на националните одитиращи институции и на Общността.

Възможно е същите да изискат да им се предоставят извлечения или копия на документите или счетоводните отчети, посочени по т. 4.

Раздел 7

Националният фонд следва да поддържа отчетност на сумите, подлежащи на възстановяване, от вече извършени плащания по предоставена помощ от ИСПА, като гарантира, възстановяването на тези суми без неоснователно забавяне. След възстановяването се погасяват задълженията по нередовно възстановените плащания, заедно с лихвите, натрупани от просрочието, чрез приспадане на съответните суми по следващия си отчет за разходите и нареждане за плащане към Комисията във връзка с предвидената мярка. В случай че това не се окаже достатъчно, Комисията може да изиска надплатената сума да ѝ бъде възстановена.

Националният фонд следва да изпраща до Комисията веднъж годишно, като приложение към отчета за четвърто тримесечие за възстановяванията, направени съгласно Приложение III.5, отчет за сумите, подлежащи на възстановяване по мерки на ИСПА към текущата дата, изброени по година на откриване на процедурата по възстановяване.

Раздел 8

Удостоверяване на разходите

1. Заверката и отчетът за междинни и окончателни разходи, посочен в Приложение III.1, раздел III. (6), подточка пета и (8), се изготвят по образеца, предписан съгласно Приложение III.4.В от Националния ръководител, който е функционално независим от всички служби, компетентни да одобряват искания.
2. Преди заверяването на даден отчет за разходи Националният ръководител следва да се удовлетвори по изпълнението на следните пунктове:
  - (a) Националният координатор по ИСПА, изпълнителните агенции, органите с делегирани правомощия и крайните бенефициенти са изпълнили изискванията на Раздели III (3) и (6), VII от Приложение III.1, като са спазили условията на Финансовия меморандум;
  - (b) Отчетът за разходи съдържа само разходи, които:
    - (i) действително са били поети в одобрения период, посочен във Финансовия меморандум, с който се отпуска помощта, като могат да се обосноват с фактури и касови бележки или счетоводни документи с равностойна доказателствена сила.
    - (ii) са свързани с работи, неприключени по същество към момента на подаването на заявлението за помощ;
    - (iii) които са оправдани от степента на напредък или завършеност на мярката съгласно условията на Финансовия меморандум, с който се предоставя помощта, и целите, визирани по мярката.
3. С оглед да се гарантира, че обезпечаването със системи за контрол и проследимост на одитната пътека винаги се взема под внимание преди представянето на отчета за разходите пред Комисията, страната-бенефициент се задължава Националният фонд да бъде информиран за процедурите, задействани от Националния координатор по ИСПА, изпълнителните агенции и органите с делегирани правомощия:
  - (a) за да се удостовери автентичността на заявления разход и изпълнението на мерките, съгласно условията на Финансовия меморандум и целите, предвидени в мярката;
  - (b) за да се осигури съгласуваност с действащите правила; и
  - (c) за да се поддържа проследимост на одитната пътека;

Раздел 9

Представителни проверки

1. Страната-бенефициент следва да организира проверки по мерките при подходяща база за направа на съответната извадка, предназначени предимно да:
  - (a) удостоверят ефективността на внедрените системи за управление и контрол;
  - (b) удостоверят изборително, въз основа на направен анализ на риска, декларациите за разходи, подадени на различни нива.
2. Проверките, проведени за периода на отпускане на помощ по ИСПА, следва да обхванат най-малко 15% от общия приемлив разход, поет по мерките, одобрени за периода. Този процент може да се намали пропорционално на разходите, поети преди 1 януари 2003 година. Проверките трябва да се основават на представителна извадка от сделки, като се вземат под внимание изискванията по точка 3.

Страната-бенефициент се стреми да разпредели провеждането на проверки равномерно за визирания срок на изпълнение. Необходимо е същата да осигури адекватно разпределение на задачите между тези проверки и прилагането на процедурите по плащанията, свързани с мерките.

3. Изборът на извадката от сделки, които подлежат на проверка, следва да бъде съобразен със следното:
  - (a) необходимостта да се провери подходяща комбинация от мерки по вид и обем;
  - (b) рискови фактори, установени чрез национални проверки или такива на Общността;
  - (c) необходимостта да се гарантира, че различните видове органи, ангажирани с управлението и прилагането на мерките и двата сектора на дейност (транспорт и околна среда) са били проверени в задоволителна мяра.

Раздел 10

Посредством проверките страната-бенефициент се стреми да удостовери следното:

- (a) практическото прилагане и ефективност на системите за управление и контрол;
- (b) изпълнението на мярката съгласно условията на Финансовия меморандум, с който се предоставя помощта, и целите, предвидени в мярката;
- (c) наличието на достатъчна счетоводна отчетност и нейното съответствие с отчетната документация, поддържана от изпълнителните агенции, органите с делегирани правомощия и крайните бенефициенти;
- (d) достатъчна проследимост на одитната пътека;
- (e) съответстващ брой разходни позиции, както и че естеството и периода на поемане на разходите отговарят на разпоредбите на Общността и съответстват на одобрените спецификации на мерките и на действително извършените работи;
- (f) че действително е било предоставено подходящо национално съфинансиране;
- (g) че съвместно финансираните мерки са били приложени съгласно правилата и политиките на Общността, съгласно изискванията на Член 5 от Финансовия меморандум.

Раздел 11

Проверките следва да установят дали които и да е от възникналите проблеми имат систематично естество и не носят риск за други или за всички мерки, прилагани от същите изпълнителни агенции или от въпросната страна-бенефициент. Освен това чрез проверките трябва да се установят причините за създаването на положението, необходимостта от понататъшни проучвания, както и необходимите корективни и превантивни действия.

Раздел 12

Всяка страна-бенефициент и Комисията провеждат консултации най-малко веднъж годишно с цел координиране на своите програми за проверка и контрол за страната и за Общността. На тези консултации се разглеждат инструментариума и методиката за анализ на риска, които се използват, като се вземат под внимание наскоро осъществени действия за проверка и контрол, актуални доклади и комуникации на националните институции, Комисията и Европейската сметна палата.

Раздел 13

Съгласно Раздел 12 страната-бенефициент следва да уведоми Комисията в срок до 30 юни всяка година, като това се извършва за първи път преди 30 юни 2002 година, за прилагането от нейна страна на Раздели от 9 до 11 от настоящото Приложение през предходната календарна година, като освен това представи необходимото, за да допълни или актуализира описанието на системите за управление и контрол, оповестени по Раздел 5(1).

Раздел 14

Декларация за прекратяване на проекти

Лицето или ведомството, упълномощено да издава декларации относно прекратяване на мерките по Приложение III.4.C следва да има функция, независима от тази на Националния координатор по ИСПА, Националния ръководител, Националния фонд, изпълнителните агенции, органите с делегирани правомощия и крайните бенефициенти.

Същото провежда своите проверки съгласно международно приети одиторски стандарти, като за целта Националният координатор по ИСПА, Националният фонд, изпълнителните агенции, органите с делегирани правомощия и крайните бенефициенти му предоставят цялата необходима информация, както и достъп до отчетите и съпътстващата документация, необходима за изготвянето на декларацията.

Раздел 15

Декларациите следва да се базират на проверка на системите за управление и контрол, на констатациите на проведените проверки и, ако се налага, на понататъшна представителна проверка на сделки и на окончателния доклад, изготвен по Раздел V от Приложение III.1. Лицето или ведомството, което издава декларацията, следва да направи всички необходими запитвания и справки, за да се увери, че завереният отчет на разходите е коректен, че сделките, въз основа на които е изготвен, са законни и редовни и че мярката е проведена съгласно условията на Финансовия меморандум и целите, предвидени в мярката.

Декларациите се изготвят съгласно примерния образец в Приложение III.4.C и се съпровождат от доклад, в който е обхваната цялата информация в тази връзка за обосноваване на декларацията, включително и резюме на констатациите от всички проверки, извършени от национални органи и такива на Общността, до които подателят на декларацията е имал достъп.

Раздел 16

В случай че наличието на съществени слабости в управлението или контрола, както и при допускане на чести неизправности или съмнения дали мярката е била правилно приложена, не позволява да предостави позитивна и цялостна гаранция за валидността на искането за плащане на окончателния остатък и окончателния заверен разход, декларацията следва да назове тези обстоятелства, като оцени степента на проблема и неговото финансово отражение.

В този случай Комисията може да поиска провеждането на допълнителни проверки, с които да се установят и отстранят неизправностите в рамките на даден срок.

Раздел 17

Счетоводна информация, която трябва да се поддържа и подава до Комисията при поискване

1. Доколкото е възможно, счетоводните отчети по мерките, посочени по Приложение III.4.A, следва да се поддържат в електронен вид за компютърна обработка. Тези отчети трябва да се предоставят на Комисията при конкретно искане за целите на проверка по документи и проверка на място, без това да е в ущърб на изискванията за представяне на доклади за напредъка съгласно Раздел VIII от Приложение III.1.
2. При писмено поискване от страна на Комисията, страната-бенефициент е длъжна да предостави на комисията отчетите, посочени по точка 1, в срок от 10 работни дни след получаване на искането. Възможно е между Комисията и страната-бенефициент да се договори различен срок, особено ако изисканите отчети не са в електронен вид.
3. Комисията гарантира, че информацията, която ѝ се подава от страната-бенефициент или се събира по време на инспекции на място, се съхранява при условия на конфиденциалност и сигурност.
4. Съгласно действащото национално законодателство служителите на Комисията следва да имат достъп до всички документи, изготвени във връзка с осъществяването на контрол или след проведени действия за контрол съгласно настоящото Приложение, както и до заведените данни, включително такива, които се съхраняват чрез компютърни системи.

Раздел 18

Финансови корекции

1. В случай че след приключване на необходимите удостоверителни процедури, Комисията заключи, че:
  - (a) прилагането на дадена мярка не оправдава частично или изцяло отпуснатата по нея помощ, включително невъзможността за привеждане в съответствие с условията на Финансовия меморандум за отпускането на помощта, и в частност – която и да е съществена промяна, касаеща естеството или условията на прилагане на мярката, за която не е поискано одобрението на Комисията, или

- (b) е налице неизправност по отношение на помощта, предоставена от ИСПА, и съответната страна-бенефициент не е взела необходимите мерки за нейното отстраняване,

Комисията преустановява помощта във връзка с въпросната мярка и след като се обоснове, изисква страната-бенефициент да подаде своите коментари в определен срок.

В случай че страната-бенефициент възрази срещу наблюденията, направени от Комисията, последната кани страната-бенефициент на изслушване, където и двете страни полагат усилия да постигнат съгласие относно наблюденията и заключенията, произтичащи от тях.

- 2. В края на периода, определен от Комисията, същата следва, при съблюдаване на съответната процедура и при положение че до три месеца не се постигне съгласие, като вземе под внимание коментарите, направени от страната-бенефициент, да реши:
  - (a) да намали авансовото плащане, предвидено в Раздел III.2 от Приложение III.1, или;
  - (b) да направи необходимите финансови корекции. Това означава частична или цялостна отмяна на помощта, предоставена по мярката.

Тези решения трябва да са съобразени с принципа на пропорционалност. При определянето на сумата на дадена корекция Комисията следва да съобрази вида неизправност или промяна, както и степента на финансовото отражение на всякакви пропуски, допуснати в системите за контрол и управление. В случай на намаляване или на отмяна платените суми подлежат на възстановяване.

- 3. Всяка сума, която е получена неправомерно и подлежаща на възстановяване, се плаща на Комисията. Лихвите при просрочено възстановяване се начисляват съгласно правилата, предвидени в Раздел 21.

Раздел 19

- 1. Стойността на финансовите корекции, внесени от Комисията съгласно Раздел 18 (2) за индивидуални системни нередности (неизправности) се оценява когато това е възможно и практически приложимо, въз основа на индивидуални досиета, като се равнява на сумата на разходите, неправомерно приписани на ИСПА, при спазване на принципа на пропорционалност.
- 2. При невъзможност за точно изчисляване на сумата на неправомерен разход или в случай на диспропорционалност при пълна отмяна на въпросния разход, Комисията основава своите финансови корекции на екстраполиран или фиксиран процент, като процедира по следния начин:
  - (a) при екстраполация, използва представителна извадка от сделки със сходни характеристики;
  - (b) при фиксиран процент, преценява доколко нарушаването на правилата е съществено и степента на финансовите последици от всички пропуски в системата за управление и контрол, довели до констатираната неизправност.
- 3. За случаите, когато Комисията основава своята позиция на факти, установени от одитори, различни от наетите на служба при нея, същата прави свои собствени заключения относно финансовите последици, след като

провери мерките, предприети от Страната-бенефициент, предвидени в Раздел VII от Приложение III.5, Раздели 18 (1) и (2) от настоящото Приложение, докладите предадени по Приложение III.5, както и всички отговори, дадени от страната-бенефициент.

Раздел 20

1. Срокът, в който засегнатата страна-бенефициент може да отговори на искане по Раздел 18 (1), да представи своите коментари и, където това се налага, да внесе корекции, е два месеца, освен за надлежно обосновани случаи, когато Комисията може да приеме и по-дълъг период.
2. За случаите, когато Комисията предлага въвеждане на финансови корекции на база екстраполяция или фиксиран процент, на страната-бенефициент се дава възможност да докаже чрез проверка на съответните досиета (файлове), че действителният размер на неизправността е по-малък преценката на Комисията. При съгласуване с Комисията, страната-бенефициент може да сведе обсега на тази проверка до подходящ пропорционален дял или извадка от въпросните досиета (файлове).

Освен за надлежно обосновани случаи, срокът, предвиден за такава проверка, не следва да надхвърля два месеца, след първия двумесечен срок, предвиден по точка 1. Резултатите от тази проверка се разглеждат по начина, определен съгласно втора подточка от Раздел 18 (1). Комисията взема под внимание всички доказателства, представени от страната-бенефициент в посочените срокове.

3. При възражения на страната-бенефициент към наблюденията на Комисията и в случай на изслушване съгласно втората подточка от Раздел 18 (1), тримесечният срок, в рамките на който Комисията може да вземе решение, започва да тече от датата на изслушването.

Раздел 21

1. Всички погасявания на суми, които следва да се направят към Комисията съгласно Раздел 18.3, се извършват преди датата на падежа, указана в искането, което се отправя до Националния ръководител. Датата на падежа е последният ден от втория месец след датата на предаване на искането за възстановяване.
2. Всяка забава на възстановяването води до начисляване на лихви за просрочие, което започва да тече от датата на падежа по точка 1 и приключва на датата на действителното плащане. Процентът на тази лихва е с едно цяло и пет пункта по-висок от процента на Европейската централна банка за основните ѝ операции по рефинансиране към първия работен ден на месеца, в който се пада датата на падежа.
3. Финансовите корекции по Раздел 18 (2) не следва да бъдат в ущърб на задължението на страната-бенефициент за търси възстановяване на суми съгласно Раздел VII от Приложение III.1.
4. При възстановяване на суми съгласно финансова корекция, компетентната служба или орган открива процедури по възстановяване, като уведомява за това Националния координатор по ИСПА, Националния фонд и изпълнителните агенции.

Раздел 22

Нищо в настоящото Приложение не може да попречи на страната-бенефициент да прилага правила, по-строги от предписаните по-горе.

**ИНДИКАТИВНО ОПИСАНИЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА
ДОСТАТЪЧНА ПРОСЛЕДИМОСТ НА ОДИТНАТА ПЪТЕКА**

Налице е достатъчна проследимост на одитната пътека съгласно Раздел 6(2), когато за дадена мярка, която включва индивидуални проекти в рамките на група такива:

1. Счетоводните отчети, които се водят на съответното ниво на управление, предоставят подробна информация за действително поетия разход по съвместно финансираната мярка от изпълнителната агенция, включително, ако последната не е крайният получател на финансирането, органите и фирмите, ангажирани с изпълнението на мярката, независимо дали като концесионери, пълномощници или в друго качество. В счетоводните отчети е посочена датата, на която са съставени, сумата по всички позиции на разхода, естеството на съпътстващите документи и датата и начина на плащане. Приложени са необходимите документни доказателства (напр. фактури).
2. За позиции на разхода, които само отчасти са свързани със съфинансираната мярка, е необходимо да се представи точно разпределението на разходи между съвместно финансираната мярка и остатъка. Същото важи и за разходи, които се приемат за допустими само в определени граници или пропорционално на други разходи.
3. Техническите спецификации и финансовият план на мярката, доклади за напредък, документи, свързани с тръжни и възложителни процедури, както и доклади от инспекции по изпълнението на мярката, съгласно Раздел 4, също следва да се водят на съответното ниво на управление.
4. За деклариране на разходите, действително поети по съвместно финансираната мярка, пред Националния фонд, информацията по точка 1 се обобщава в подробен отчет за разходите, с разбивка по категории. Подробните отчети за разходите са помощна документация за счетоводните отчети на Националния фонд и представляват база за изготвяне на декларации за разходите пред Комисията.
5. При наличие на един или повече органи с делегирани правомощия между изпълнителната агенция или органите и фирмите, ангажирани с изпълнението на мярката, и Националния фонд, всеки орган с делегирани правомощия изисква за своята област от ангажименти подробен отчет на разходите от нисшестоящите органи и помощна документация за собствените си счетоводни отчети, въз основа на които представя поне резюме на поетите по мярката разходи пред своя висшестоящ орган.
6. В случай на компютърен трансфер на счетоводни данни, всички визирани власти и органи, получават достатъчна информация от по-низшите нива, за да обосноват своите счетоводни отчети и сумите, отчетени пред висшите нива, така че да гарантират достатъчна проследимост на одитната пътека от общите сбирувани суми, заверени и представени пред Комисията, до отделните позиции по разхода и помощната документация на нивото на изпълнителната агенция и останалите органи и фирми, ангажирани с изпълнението на мярката.

ПРИЛОЖЕНИЕ III.4.B

**МЕЖДИНЕН/ОКОНЧАТЕЛЕН СЕРТИФИКАТ ЗА ЗАВЕРКА НА ОТЧЕТ ЗА
РАЗХОДИТЕ И ЗАЯВКА ЗА ПЛАЩАНЕ**

**ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ
ИСПА**

Междинна/окончателна заверка на отчет за разходите и заявка за плащане
(да се изпрати до ГД „Регионална политика“ по официални канали)

Наименование на мярката: _____

Финансов меморандум № _____ от _____

Референтен номер на Комисията (CCI) _____

СЕРТИФИКАТ

Аз, _____, долуподписаният/а,
представител на Националния фонд, в качеството си на _____, назначен по¹⁴

с настоящото удостоверявам, че всички допустими разходи, представени в приложения отчет, които представляват приноса на ИСПА и националното финансиране, са платени в съответствие с напредъка, осъществен по изпълнението на мярката

след¹⁵:

		2	0		
--	--	---	---	--	--

 и възлизат на:

	EUR
--	-----

(точна сума на разхода до втори знак след десетичната запетая)

Приложеният отчет на разходите, разбити по категория и по мерки, в случай че се отнася за група проекти, представя разходи до сумата от:

		2	0		
--	--	---	---	--	--

 (дд/мм/гггг)

¹⁴ Посочва се административният инструмент за назначаване съгласно Раздел III (8) и (9) от Приложение III.1, със съответна сигнатура и дата.

¹⁵ Начална дата за допустимост на разхода съгласно Финансовия меморандум.

и представлява неразделна част от настоящия сертификат, както и съпътстващият доклад за напредък по мярката, който се съпоставя с плановете/окончателния доклад.

Удостоверявам също, че мярката бележи задоволителен напредък към своето приключване/беше приключена съгласно целите и че информацията, представена в доклада за напредък/окончателния доклад, е вярна.

Удостоверявам също така, че мярката е изпълнена съгласно условията на Финансовия меморандум, и особено що се отнася до:

- (1) съответствие с правилата за защита на околната среда, транспорт (включително транс-европейски мрежи), конкуренцията и възлагането на обществени договори (Практическо ръководство за ФАР, ИСПА и Сапард);
- (2) прилагане за процедури по управление и контрол по мярката, особено за да се удостоверят действително поетите разходи и уместното изпълнение на мярката съгласно Раздел 4, както и за да се предотвратят, разкрият и отстранят неизправности, да се преследват измамите и да се възстановят неправомерно платени суми (Приложение III.5).

Съгласно Раздел X от Приложение III.1 помощните документи са и ще продължат да бъдат на разположение за минимален срок от пет години след изплащане на остатъка от Комисията.

Удостоверявам, че:

- (1) отчетът за разходите е точен и се изготвя съобразно счетоводни системи, основани на помощни документи с доказуема вярност;
- (2) в отчета за разходите и заявката за плащане са взети предвид всички направени възстановявания на суми и получената върху тях лихва;
- (3) сделките, въз основа на които е изготвен отчетът, са описани подробно, където възможността позволява – на компютърни файлове, и са на разположение при поискване от страна на компетентните отдели на Комисията.

Дата

--	--

--	--

2	0		
---	---	--	--

 (ДД/ММ/ГГГГ)
Д Д М М Г Г Г Г

_____

Име с печатни букви,
печат, длъжност и
подпис на
компетентната
инстанция

Отчет за разходите, поети по мярката¹⁶

Референтен № (код ССІ):

Наименование на мярката:

Дата:

Категория разход	Общ разход, поет към днешна дата (между ... ¹⁷ и ...)	Разход, заверен с настоящата декларация	Общ планов разход (начален бюджет)	Разход, поет към днешна дата, като процент от началния бюджет (%)	Прогнозен разход, който се предвижда за довършване на мярката
1. Планиране					
2. Техникоикономическа обосновка, проект					
3. Подготовка на обекта					
4. Изграждане и строителство					
5. Оборудване					
6. Техническа помощ, подготовка					
7. Други					
ОБЩО					

¹⁶ За решения по групи проекти разходите трябва да се разбият по проекти, освен разходите, общи за групата, както е в случаите на техническа помощ или публичност.

¹⁷ Начална дата за приемливост на разхода (подписване на Финансовия меморандум от страна на Комисията).

Приложение към Отчета за разходите: възстановени плащания, влезли в сила след последния заверен отчет за разходите и включени в настоящия отчет

<i>Наредена или възстановена сума</i>	
<i>Длъжник</i>	
<i>Дата на издаване на нареждането за възстановяване</i>	
<i>Инстанция, издала нареждането за възстановяване</i>	
<i>Дата на възстановяване</i>	
<i>Възстановена сума</i>	

ЗАЯВКА ЗА МЕЖДИННО/ОКОНЧАТЕЛНО ПЛАЩАНЕ

Наименование на мярката: _____

Референтен номер на Комисията (CCI) _____

Съгласно Приложение III.1., Раздел III.1, аз, долуподписаният/а

(име с печатни букви, печат, длъжност и подпис на компетентна инстанция)
изисквам плащане на стойност _____ EUR като междинно/окончателно плащане¹⁸. Настоящата заявка отговаря на изискванията за приемливост, защото:

Изтрийте ненужното:

(a) докладът за напредък по мярката по отношение на финансови индикатори, в който се демонстрира нейното съответствие с решението за отпускане на помощта, включително с конкретните предвидени условия	- е приложен
(b) последният доклад за напредъка/окончателният доклад за изпълнението, който се изисква съгласно Раздели V и VIII от Приложение III.1, включително (за втория случай) данни за съответствие с практическото Ръководство за ФАР, ИСПА и САПАРД	- е предаден - е приложен
(c) наблюдения и препоръки, отправени от национални одиторски органи или такива на Общността, особено коригирането на неизправности, за които е имало съмнение или са били допуснати	- <i>предприети са действия по същите</i> - няма наблюдения или отправени препоръки
(d) основни технически и правни проблеми, които са възникнали и мерки за тяхното отстраняване	- са посочени - няма забелязани
(e) анализ на които и да е отклонения от първоначалния финансов план	- е предаден - е приложен
(f) мерките за публичност, предприети във връзка с мярката	- са посочени
(g) нито един от заверените разходи не е бил отменен съгласно Раздел 18 от настоящото Приложение	

Плащането да се извърши към:

Бенефициент:	
Банка:	
Сметка №:	
Титуляр на сметката (ако се различава от бенефициента)	

Дата

Д Д	М М

2	0		
Г	Г	Г	Г

 (дд/мм/гггг)

_____
_____
Име с печатни букви, печат,
длъжност и подпис на
компетентната инстанция

¹⁸ Изтрийте ненужното.

ПРИЛОЖЕНИЕ III.4.C

ОБРАЗЕЦ ЗА ДЕКЛАРАЦИЯ ПРИ ЗАВЪРШВАНЕ НА МЯРКАТА¹² (Раздел 14)

До Европейската комисия, Генерална дирекция за регионална политика

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Долуподписаният/-ата .....(посочете име с главни букви, титла и отдел) прегледах окончателния отчет за разходи за .....
(име и ССИ референтен номер по мярка на ИСПА) и молбата до Комисията за изплащане на остатъка от безвъзмездната помощ от Общността.

ОБХВАТ НА ПРЕГЛЕДА

2. Извърших прегледа в съответствие с разпоредбите на Раздели 14, 15 и 16 на Приложение III.4. Планирах и извърших прегледа с цел получаване на солидни доказателства, че във финансовия отчет за разходите и молбата за изплащане на остатъка от безвъзмездната помощ от Общността и в окончателния доклад няма материални грешки по отношение на изпълнението на мярката¹³ в съответствие с условията на решението и с целите, поставени в него. Следваната процедура и използваната при прегледа информация, включително заключенията от проверките, извършени през предишни години, са обобщени в приложения доклад.

НАБЛЮДЕНИЯ

3. Обхватът на проверката беше ограничен от следните факти:

а)

б)

в) и др.

(Посочете всички пречки, с които сте се сблъскали по време на прегледа, например системни проблеми, слабост на управлението, липса на доказателства за извършване на одит, липса на помощни документи, случаи, по които има съдебни процедури и др.; оценете сумата на разходите, която е повлияна от тези пречки и съответната безвъзмездна помощ от Общността).

¹² В случай на група от проекти, одобрени с едно решение, декларацията се отнася за цялата група от проекти.

¹³ Включително индивидуалните проекти в рамките на групата от проекти.

4. Прегледът, заедно със заключенията на други контролни органи - национални или на Общността, до които съм имал достъп разкриват ниска/висока степен (посочете вярното, ако е висока степен – дайте обяснение) на честота на грешките/нередностите. Отчетените грешки/нередности са задоволително отстранени от отговорните институции и не влияят върху платимата сума от безвъзмездната помощ от Общността със следните изключения:

а)

б)

в) и др.

(Посочете грешките/нередностите, които не са отстранени задоволително и за всеки случай посочете възможния системен характер и обхват на проблема, както и сумите от безвъзмездната помощ от Общността, за които изглежда, че се влияят от тях)

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Или

В случай, че при прегледа не сте се натъкнали на пречки, честотата на грешките е ниска и всички проблеми са решени задоволително:

5 (а) В резултат на извършения преглед и на заключенията от други проверки - национални и от Общността, до които съм имал достъп, по мое мнение окончателният отчет за разходите и окончателният доклад представят обективно, във всяко едно отношение, направените разходи и извършената работа в съответствие с Финансовия меморандум, свързан с мярката и нейните цели, и молбата до Комисията за изплащане на остатъка от безвъзмездната помощ от Комисията изглежда аргументирана.

Или

Ако при прегледа се натъкнете на пречки, но честотата на грешките не е висока или ако някои проблеми не са решени задоволително:

5(б) Освен въпросите, посочени в точка 3 по-горе (и) грешките/нередностите, посочени в точка 4, които не са решени задоволително, по мое мнение, основано на прегледа и на изводите от други проверки - национални и на Общността, до които имам достъп, окончателният отчет за разходите и окончателният доклад представят обективно, във всяко едно отношение, направените разходи и извършената работа в съответствие с Финансовия меморандум, свързан с мярката и нейните цели, и молбата до Комисията за изплащане на остатъка от безвъзмездната помощ от Комисията изглежда аргументирана.

Или

При прегледа са установени сериозни пречки или честотата на грешките е висока, дори ако посочените грешки/нередности са били задоволително отстранени:

5(в) С оглед на въпросите, посочени в точка 3 (и) предвид високата честота на грешките, отчетена в точка 4, не съм в състояние да изразя мнение по окончателния отчет за разходите, окончателния доклад и молбата до Комисията за изплащане на остатъка от безвъзмездната помощ от Общността.

Дата, подпис

Приложение III.5

Споразумение относено

Нередности, възстановяване на неправомерно придобити суми по програма ИСПА и проверки на място

Раздел 1

Това споразумение не влияе върху прилагането в страните-бенефициенти на правилата, свързани със завеждането на наказателни производства или съдебно сътрудничество между страните-бенефициенти, Комисията и страните-бенефициенти относно криминални дела.

Раздел 2

- (1) Страните-бенефициенти трябва да предадат на Комисията следната информация в рамките на 3 месеца след влизането в сила на Финансовия меморандум:
  - разпоредбите, определени от закона, от правилник или административна дейност за прилагането на мерките, подпомогнати от ИСПА;
  - списък с властите и институциите, отговорни за прилагането на мерките, основните разпоредби, свързани с ролята и функциите на тези власти и институции и с процедурите, за чието прилагане те са отговорни.
- (2) Страните-бенефициенти трябва незабавно да съобщят на Комисията за всички поправки в предадената информация, свързана с изпълнението на точка 1.
- (3) Комисията проучва информацията, дадена от страните-бенефициенти, и ги информира относно своите заключения от тази информация. Тя остава във връзка със страните-бенефициенти до необходимата за прилагането на този Раздел степен.

Раздел 3

Под „нередности“ се разбира всяко нарушаване на разпоредба на финансовия меморандум или на съответен национален закон, или произтича от действие или пропуск на икономически оператор, което е или е можело да навреди на общия бюджет на Общността чрез неоправдани разходи.

Раздел 4

- (1) През двата месеца след края на всяко тримесечие страните-бенефициенти докладват на Комисията, Европейската служба за борба с измамите относно всякакви нередности, които са били обект на начални административни или съдебни разследвания.

За тази цел те трябва да осигурят възможно най-много информация относно:

- подробностите за мярката, подпомогната от ИСПА,
  - разпоредбите, които са били нарушени, характера и сумата на разхода; в случаи, в които няма направени плащания, сумата, която е щяла да бъде платена неправомерно, в случай че нередността не е била открита, освен когато грешката или небрежността е открита преди плащането и не води до административно или съдебно наказание,
  - общата сума и нейното разпределение между различните източници на финансиране,
  - периодът или моментът, в който е била извършена тази нередност,
  - практиките, използвани за извършване на тази нередност,
  - начинът, по който е била открита нередността,
  - националните власти или органи, които са съставили официалния доклад относно тази нередност,
  - финансовите последици, временното прекратяване, ако има такова, на плащания и възможностите за възстановяване,
  - датата и източникът на първата информация, довела до подозрението, че съществуват доказателства за нередност, датата на която е съставен официалният доклад относно тази нередност, страната-бенефициент и трети страни, които имат връзка с нередността, ако има такива,
  - идентичността на физическите или юридическите лица, които са свързани с тази нередност, освен в случаите, в които тази информация няма отношение към отстраняването на нередностите поради характера на въпросната нередност.
- (2) В случаите, когато информацията, описана в точка 1, в частност тази, свързана с практиките, използвани за извършване на нередността и начина, по който тя е открита, не е на разположение, страните-бенефициенти трябва да осигурят липсващата информация във възможно най-голяма степен при изпращането до Комисията на последващите тримесечни доклади относно нередностите.
- (3) В случай че националните разпоредби гарантират конфиденциалността на разследванията, предаването на информация се извършва след упълномощаване от компетентен съд.

Раздел 5

Всяка страна-бенефициент незабавно докладва на Комисията и когато е необходимо - на страните-членки, които имат отношение, относно всякакви нередности - открити или предполагаеми, когато съществува опасност:

- Тези нередности много бързо да окажат влияние извън територията, на която са извършени и/или,
- Тези нередности разкриват нова злоупотреба.

Раздел 6

По време на двата месеца след края на всяко тримесечие страните-бенефициенти информират Комисията, с препратки към предишни доклади, правени във връзка с Раздел 4, относно процедурите, започнати след всички нередности, за които е било съобщено, и за важни промени, настъпили в резултат на тези нередности, включително:

- сумите, които са били или се очаква да бъдат възстановени,
- временните мерки, предприети от страните-бенефициенти, за да се гарантира възстановяването на неправомерно изплатените суми,
- съдебните или административните процедури, започнати с оглед възстановяването на неправомерно изплатени суми и с цел налагане на санкции,
- причините за всякакво неналагане на процедури за възстановяване; Комисията трябва да бъде уведомена преди вземането на решение,
- неналагане на наказателно преследване.

Страните-бенефициенти уведомяват Комисията относно административните или съдебните решения или основни положения, свързани с прекратяването на тези процедури.

Раздел 7

В случай че в определения период няма извършени нередности, за които да докладват, страните-бенефициенти информират Комисията за този факт в същия срок, като този, определен в Раздел 4 (1).

Раздел 8

В случай че компетентните власти на страната-бенефициент решат, при изрична молба от страна на Комисията, да започнат или продължат съдебно производство с оглед възстановяване на неправомерно изплатените суми, Комисията може да поеме задължението да възстанови на страните-бенефициенти всички или част от правните разходи и разходите, директно свързани с това производство, след представяне на доказателство под формата на документи, дори в случай че производството е неуспешно.

Раздел 9

- (1) Комисията поддържа подходящ контакт със съответната страна-бенефициент с цел допълване на осигурената информация относно

нередностите, описани в Раздел 4, относно процедурите, описани в Раздел 6 и в частност относно възможността за възстановяване.

- (2) Независимо от контактите, споменати в точка 1, Комисията информира страните-бенефициенти, ако характерът на нередностите е такъв, че предполага възникване на идентични или подобни практики в други страни-бенефициенти.
- (3) Комисията организира информационни срещи на ниво Общност за представители на страните-бенефициенти, за да проучи заедно с тях получената информация, свързана с Раздели 4, 5 и 6 и с точка 1 от този Раздел, в частност по отношение на поуките, които трябва да се извлекат във връзка с нередностите, предпазните мерки и съдебните производства.
- (4) По молба на страна-бенефициент или на Комисията страните-бенефициенти и Комисията се консултират с цел затваряне на възможни законови вратички, които биха навредили на интересите на Общността и които стават очевидни по време на прилагането на действащите разпоредби.

Раздел 10

В рамките на предотвратяването на измами Комисията информира редовно страните-бенефициенти относно реда на значимост на средствата, свързани с нередностите, които са били разкрити, и относно различните категории нередности, разделени по вид и брой.

Раздел 11

- (1) Страните-бенефициенти и Комисията предприемат всички необходими предпазни мерки, за да гарантират, че информацията, която си обменят остава поверителна.
- (2) Информацията, описана в това споразумение, не може да бъде изпратена на лица, различни от тези в страните-бенефициенти или в институциите на Общността, чиито задължения изискват достъп до нея, освен ако страните-бенефициенти, които осигуряват информацията не са изразили изрично съгласие.
- (3) Имената на физически или юридически лица могат да бъдат разкривани на други страни-бенефициенти или институции на Общността единствено ако това е необходимо за предотвратяване или наказване за нередност или за да се установи дали предполагаема нередност е била извършена наистина.
- (4) Информация, предоставена или получена под каквато и да е форма съгласно настоящото споразумение, попада под професионална конфиденциалност и е защитена по същия начин, както подобна информация е защитена от националното законодателство на страните-бенефициенти, които са я получили, и от съответните разпоредби, които се прилагат в институциите на Общността.

В допълнение, тази информация не може да бъде използвана за цели, различни от описаните в настоящото споразумение, освен ако властите, които я осигуряват, не са дали изрично съгласие и в случай че разпоредбите, които са в сила в страните-бенефициенти, където се намира институцията, получила информацията, не забраняват такова даване или използване на информация.

- (5) Точки 1 и 4 не възпрепятстват използването, за всякакви правни действия или процедури, започнати вследствие на неспазване на правилата на Общността в областта на предприєдинителната помощ, на информация, получена съгласно настоящото споразумение. Компетентните власти на страните-бенефициенти, които са предоставили тази информация, се информират незабавно за такова използване.
- (6) Ако страната-бенефициент уведоми Комисията, че след допълнително разследване се е оказало, че физическо или юридическо лице, чието име е било съобщено на Комисията съгласно настоящото споразумение, не е свързано с каквито и да е нередности, Комисията незабавно информира за този факт всички, на които е разкрила това име съгласно настоящото споразумение. Такива лица спират да бъдат третирани, в резултат на уведомлението, като лица, свързани с въпросната нередност.

Раздел 12

Възстановените суми се разделят от страната-бенефициент и Общността съгласно процентите на съвместно съфинансиране в съответствие с вече направените от тях разходи.

Раздел 13

Проверки на място и инспекции, извършвани с цел да се защитят финансовите интереси на Общността срещу нередности, както е описано в Раздел 3, се подготвят и извършват от Комисията в тясно сътрудничество с компетентните власти от съответната страна-бенефициент, която бива своевременно уведомена за предмета и целта на проверките и инспекциите съгласно настоящото Приложение, така че да могат да осигурят необходимата помощ. За тази цел служебни лица от страната-бенефициент могат да участват в проверките на място и инспекциите.

Освен това, в случай че страната-бенефициент желае, проверките на място и инспекциите могат да се провеждат съвместно от Комисията и компетентните власти на страната-бенефициент.

Раздел 14

Проверките на място и инспекциите се провеждат от Комисията върху икономически оператори, в частност физически или юридически лица и другите лица със законови правомощия, когато има причини да се смята, че са извършени нередности.

За да се улесни извършването на такива проверки и инспекции от страна на Комисията, от икономическите оператори ще се изиска достъп до сгради, земя, транспортни средства или други места, използвани за бизнес цели.

Ако е необходимо, за да се установи дали дадена нередност съществува, Комисията може да извърши проверки на място и инспекции на други свързани икономически оператори, за да получи достъп до съответна, държана от тези оператори информация относно факти, подлежащи на проверки на място и инспекции.

Раздел 15

- (1) Проверките на място и инспекциите се извършват под властта и отговорността на Комисията от служебни лица или други служители, упълномощени със съответните разпоредби на Комисията, които по-нататък ще бъдат наричани „инспектори на Комисията”. Лица, които са предоставени на разположение на Комисията от страните-бенефициенти, като национални експерти в командировка могат да оказват помощ за такива проверки и инспекции.

Инспекторите на Комисията имат право да упражняват властта си след представяне на писмено доказателство за упълномощаване, което да съдържа идентификационна информация и да посочва пост, заедно с документ, разкриващ предмета и целта на проверката на място или инспекцията.

Подчинени на приложимия закон на Общността, те трябва да спазват правилата за процедуране, определени от закона на съответната страна-бенефициент.

- (2) Според споразумението със съответната страна-бенефициент Комисията може да потърси помощ от служебни лица от страните-бенефициенти като наблюдатели и да покани външни органи, спазвайки поетата отговорност да осигури техническа помощ.

Комисията гарантира, че гореспоменатите служебни лица и органи притежават необходимата техническа компетентност, гарантират независимост и спазване на професионална тайна.

Раздел 16

- (1) Инспекторите на Комисията трябва да имат достъп, при същите условия като националните административни инспектори и в съответствие с националното законодателство, до цялата информация и документацията относно съответните операции, които се изискват за проверки на място или инспекции. Те могат да разполагат със същите помощни средства за извършване на проверки като националните административни инспектори и в частност да правят копия на съответните документи.

Проверките на място и инспекциите могат да проверяват по специално:

- професионални счетоводни книги и документи като фактури, списъци с условия и задължения, фишове за заплати, отчети за използвани материали и извършена дейност, както и банкови извлечения, държани от икономически оператори,
  - компютърни данни,
  - системи и методи за производство, пакетиране и разпространение,
  - физически проверки на характера и количеството стоки или извършени операции,
  - вземането и проверяването на проби,
  - напредъка на дейности и инвестиции, за които е осигурено финансиране, и използването на извършени инвестиции,
  - бюджетни и счетоводни документи,
  - финансовото и техническо прилагане на субсидирани проекти.
- (2) Където е необходимо, по молба на Комисията страната-бенефициент трябва да вземе необходимите предпазни мерки според националните закони, в частност, за да осигури доказателства.

Раздел 17

- (1) Всяка информация, предадена или получена в каквато и да е форма по това Приложение се пази в професионална тайна и се защитава по същия начин както информация, защитена от националното законодателство на страната-бенефициент, която я е получила, и от съответните разпоредби, приложими към институциите на Общността.

Такава информация не може да бъде съобщена на лица, различни от тези в институциите на Общността или в страната-бенефициент, чиито функции изискват те да я знаят, както и да бъде използвана от институции на Общността за цели, различни от гарантирането на ефективна защита на финансовите интереси на Общностите във всички страни-бенефициенти. В случай че страна-бенефициент има намерение да използва за други цели информация, получена от служители, участващи съгласно нейно пълномощие като наблюдатели при проверки на място или инспекции, тя трябва да поиска съгласието на страната-бенефициент, където е получена тази информация.

- (2) Комисията докладва възможно най-бързо на компетентните власти на страната, на чиято територия се е извършила проверката на място или инспекцията, за всеки факт или подозрение, свързани с нередност, което е било забелязано по време на проверката или инспекцията. Във всеки

случай, Комисията трябва да уведоми гореспоменатата власт за резултата от такива проверки и инспекции.

- (3) Инспекторите на Комисията гарантират, че при съставянето на техните доклади се вземат предвид процедурните изисквания, определени в националното законодателство на съответната страна-бенефициент. Материалите и помощната документация, спомената в Раздел 16, се прилага към споменатите доклади. Така подготвените доклади могат да бъдат използвани като (приемливо) доказателство в административни или съдебни процедури на страната-бенефициент, в която използването им се окаже необходимо, по същия начин и при същите условия като административните доклади, съставени от националните административни инспектори. Те подлежат на същите правила за оценяване като тези, приложими към административните доклади, съставяни от националните административни инспектори и имат същата стойност като тези доклади. В случай че инспекцията се извършва съвместно, националните инспектори, които участват, трябва да заверят с подпис доклада, съставен от инспекторите на Комисията.

Раздел 18

В случай че икономическите оператори, споменати в Раздел 14, откажат проверка на място или инспекция, страната-бенефициент, според националните закони, предоставя на инспекторите на Комисията помощта, от която те се нуждаят, за да им позволи да се освободят от задължението си за извършване на проверка на място или инспекция.

Страната-бенефициент трябва да вземе всички необходими мерки в съответствие с националните закони.

Приложение III.6

Изисквания за осигуряване на информация и публичност

ПРАВИЛА ЗА ПОДРОБНИ МЕРКИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

1. Цели и обхват

Мерките за осигуряване на информация и публичност по отношение на помощта от програма ИСПА имат за цел:

- да се повиши обществената осведоменост и прозрачността на дейностите на Европейската общност;
- да се информират потенциалните бенефициенти и професионални организации за възможностите по ИСПА.

Информацията и публичността се отнасят за всички мерки, за които ИСПА осигурява финансова помощ.

Целта на мерките за осигуряване на информация и публичност е да информира обществеността, а също и потенциалните и крайни бенефициенти, включително:

- регионални, местни и други публични власти;
- икономическите и социалните партньори;
- неправителствените организации;
- ръководители и организатори на проекти;
- други заинтересовани страни

за възможностите, предлагани от ИСПА.

2. Общи принципи

Органът, който отговаря за изпълнението на проект по програма ИСПА (наричан оттук нататък – “отговорен орган”), е отговорен за всички мерки, свързани с осигуряване на публичност на място. Публичността ще се осъществява в сътрудничество с отделите на Комисията, които трябва да бъдат информирани за предприетите за целта мерки.

Отговорният орган предприема всички необходими административни стъпки за осигуряване на ефективно прилагане на тези ангажименти и за сътрудничество с отделите на Комисията.

Мерките за осигуряване на информация и публичност трябва да бъдат предприети своевременно след вземане на решението за помощ по

програма ИСПА. Комисията запазва правото си да инициира процедура за намаляване, временно спиране или прекратяване на помощта по ИСПА, ако страната –бенефициент не изпълнява своите задължения по настоящото Приложение. В такива случаи се прилага процедурата, описана в Приложение III.1., Раздел VIII от сключения с всяка страна-бенефициент Финансов меморандум за помощ по програма ИСПА.

3. Указания за дейностите, свързани с осигуряване на информация и публичност

Въпреки подробните правила, разработени в точка 4 по-долу, по отношение на всички мерки за осигуряване на информация и публичност се прилагат следните принципи.

3.1. Медии

Отговорният орган информира медиите по най-подходящия начин за дейностите, съфинансирани от ИСПА. Участието на Европейската общност трябва да бъде обективно отразено в тази информация.

С тази цел официалният старт на проекти или важни фази от тяхното изпълнение трябва да бъдат предмет на информационни мерки, особено по отношение на регионалните медии (преса, радио и телевизия). Трябва да се осигури подходящо сътрудничеството с делегациите на Комисията в съответната страна-бенефициент.

3.2. Информационни събития

Организаторите на информационни събития като конференции, семинари, панаири и изложби, свързани с изпълнението на проекти, частично финансирани от ИСПА, трябва да направят публично достойно участие на Европейската общност. Да се използва възможността за поставяне на знамето на Европейската общност в залите за заседания и на емблемата на Европейската общност върху документите. Делегациите на Комисията в страните-бенефициенти помагат, ако е необходимо, в подготовката и провеждането на подобни събития.

3.3. Информационни материали

Публикации (брошури и листовки) за проекти или подобни мерки трябва да съдържат на титулната си страница ясно отпечатана емблема на Европейската общност, когато са използвани национални, регионални или местни емблеми.

Когато публикацията включва предговор, той трябва да бъде подписан както от отговорното лице от страната-бенефициент, така и от отговорния член на Комисията или друг определен от Комисията представител, за да е сигурно, че участието на Европейската общност е ясно изразено. Подобни публикации трябва да посочват органа, отговорен за информирането на заинтересованите страни.

Споменатите по-горе принципи се отнасят за аудиовизуалните материали и материалите в интернет.

4. Задължения на страните-бенефициенти

Информацията и публичността са предмет на свързан набор от мерки, определени от отговорния орган съвместно с Комисията за времето на осъществяване на проекта. Страните-бенефициенти трябва да осигурят участието на представителите на Комисията, включително на делегациите ѝ, в най-важните публични дейности, свързани с програмата ИСПА.

По време на осъществяване на проекта, отговорният орган предприема следните мерки, за да посочи участието на ИСПА по даден проект:

а) Информация, свързана с проекта

Мерките на място за осигуряване на информация и публичност се предприемат с цел да се информира обществеността за помощта на Европейската общност чрез програмата ИСПА. Отговорното тяло трябва да публикува съдържанието на проектите в най-подходящата форма и да осигури разпространението на документите до местните и регионалните медии, както и тяхната достъпност за заинтересованите страни. Мерките на място включват:

- билбордове, издигнати на обектите,

- постоянни възпоменателни плакети за инфраструктурата, които да са достъпни за обществеността,

като и двете се монтират в съответствие със Специалните ангажименти по отношение на информацията на обекта, подробно разработени по-нататък.

б) Обща информация, свързана с програмата ИСПА

В допълнение към а) Националният координатор по програмата ИСПА подготвя редовно обща информация за предназначенията за страната помощ по програмата ИСПА, подчертаваща изпълнението на проектите и постигнатите резултати. Тази обща информация се подготвя поне веднъж годишно и се изпраща на Комисията за нейния годишен доклад. Тази информация се подготвя под формата на брошури с обща информация, професионални аудиовизуални материали (например, видеоклип) и пресконференции на съответното ниво. Тази информация обединява проекти, които имат сходен предмет и/или акцентира върху проекти от съответен интерес. Тя се изпраща на националните и регионалните телевизии и радиостанции, на Комисията и, при поискване, на други заинтересовани страни, както е описано в точка 1.

5. Работа на Комисиите за мониторинг

- Представителите на Комисията в Комисията за мониторинг в сътрудничество с националния координатор по програма ИСПА осигуряват съответствие с приетите разпоредби по отношение на публичността, по-специално онези разпоредби, отнасящи се до билбордове и възпоменателни плакети (виж специалните ангажименти по-нататък).
- Отговорният орган предоставя на Председателя на Комисията за мониторинг информация относно мерките за осигуряване на публичност и подходящи доказателства като, например, снимки. Копия от тези материали трябва да бъдат предадени на Комисията.
- Председателят на Комисията за мониторинг изпраща на Европейската Комисия цялата необходима информация, която трябва да бъде взета предвид в нейния годишен доклад.
- Комисиите за мониторинг осигуряват подходяща информация за тяхната работа. За тази цел всяка Комисия за мониторинг информира медиите, толкова често, колкото смята за необходимо, за напредъка на проекта (проектите), за които отговаря. Председателят отговаря за контактите с медиите и представителя на Европейската комисия му помага в тази дейност.
- Когато се провеждат важни събития като срещи на високо равнище или тържествени откривания трябва да бъдат предприети , в сътрудничество с Европейската комисия и нейните делегации в страните-бенефициенти, трябва да бъдат предприети подходящи мерки.

6. *Заклучителни разпоредби*

Ако сметне за необходимо, Комисията може да инициира специални допълнителни мерки след обсъждане с националния координатор по програма ИСПА и отговорния орган.

Отговорният орган може, във всеки случай, да предприеме допълнителни мерки. Той се консултира с Комисията и я информира за предприетите инициативи, за да може тя да участва по подходящ начин в тяхното осъществяване.

За да се улесни прилагането на тези разпоредби, Комисията може да осигури подходяща помощ и може да издаде указания.

Специални ангажименти по отношение на билбордове и възпоменателни плакети

За да бъде осигурена публичност на проектите по програма ИСПА, страните-бенефициенти гарантират следните мерки за осигуряване на информация и публичност по отношение на

1. Билбордове

Билбордове се поставят на обектите, подпомагани по програма ИСПА. На тези билбордове се предвижда място, за да бъде отбелязано участието на Европейската общност.

Билбордовете трябва да имат размер, подходящ за мащаба на операцията.

Участъкът от билборда, запазен за Европейската общност, трябва да отговаря на следните критерии:

- той трябва да заема най-малко 50% от общата площ на билборда,
- върху него трябва да е поставена стандартизирана емблема на Европейската общност и да бъде изписан следният текст, посочен в приложения пример.

Когато отговорното тяло не поставя билборд, обявяващ неговото собствено участие във финансирането на проекта, помощта от Европейската общност трябва да бъде обявена на специално поставен билборд. В такива случаи разпоредбите, засягащи Европейската общност, се прилагат по аналогия.

Билбордовете се отстраняват не по-рано от 6 месеца след завършването на работата и се заменят с възпоменателни плакети съгласно разпоредбите на точка 2.

2. Възпоменателни плакети

Постоянни възпоменателни плакети се поставят на обектите, достъпни за обществеността. В допълнение към емблемата на Европейската общност, тези плакети трябва да посочват приноса на Европейската общност към проекта.

Като примерен за изискваното съдържание да се използва следният текст:

“Този проект се съфинансира с ....% от Европейската общност. При неговото завършване през..... (посочва се годината) общата стойност на проекта възлизаше на ..... (национална валута) и общият принос на Европейската общност възлизаше на ..... (национална валута).”

